

Народна банка на Република Македонија

**Месечна информација
07/2010**

август, 2010 година

С О Д Р Ж И Н А

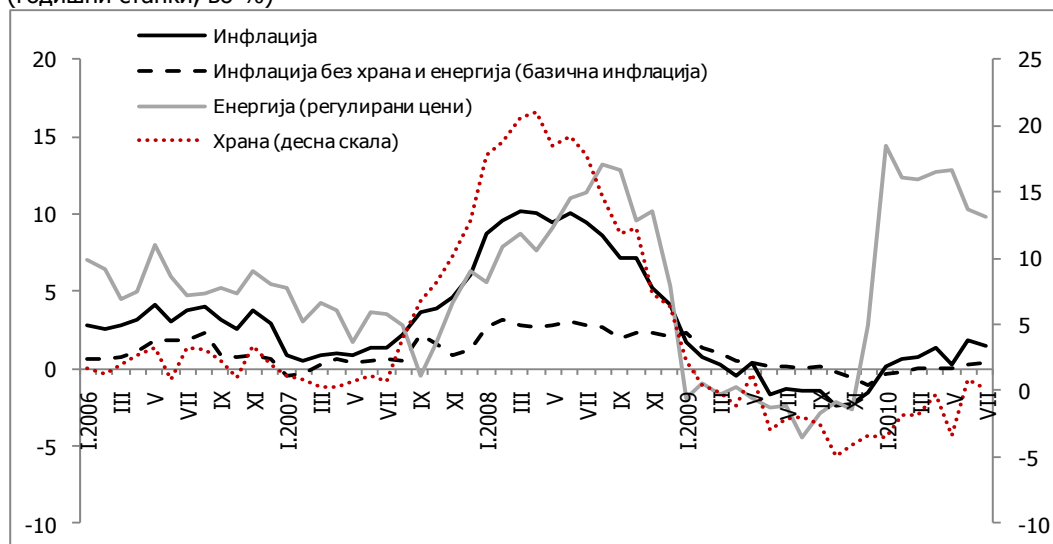
1. ЦЕНИ	3
1.1. Анкета за инфлациските очекувања	5
2. ПЛАТИ И ВРАБОТЕНОСТ	7
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ	11
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА	16
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ	23
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ	27
7. КАМАТНИ СТАПКИ	29
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	32

1. ЦЕНИ

По малиот раст во претходниот месец, **потрошувачките цени** во јули 2010 година се намалија за 0,4% на месечна основа. Ваквото намалување главно произлегува од падот на цените кај исхраната, односно кај свежиот зеленчук, којшто постојано бележи намалување во последните три месеци, предизвикано од сезонски влијанија. Дополнително намалување беше забележано кај цените на свежото месо, млечните производи, облеката, како и кај сообраќајните средства. Од друга страна, позабележително зголемување имаше кај цените на маснотиите, овошјето и лебот и печивата. По месечното намалување, индексот на трошоци на живот, **на годишна основа**, забележа забавување на стапката на раст од 1,8% во јуни, на 1,5% во јули 2010 година. Годишната инфлација од 1,5% во јули се објаснува со порастот на цените на домувањето (заради зголемувањето на цените на електричната енергија и парното греење од почетокот на годината), како и со порастот кај цените на нафтените деривати, согласно со ниската споредбена основа од минатата година. Движењата на годишната стапка на инфлација условија благо засилување на **просечната стапка на инфлација**, којашто во првите седум месеци на 2010 година изнесува 0,9% (0,8% за првите шест месеци).

Базичната инфлација¹ (инфлација без храна и енергија) бележи мало поместување во нагорна насока, односно годишен пораст од 0,4% (во јуни изнесуваше 0,3%). Имено, годишниот пораст во најголем дел се должи на забрзувањето на растот на цените на услугите за хигиена и здравје, и образование, додека пад на цените има кај сообраќајните средства.

Графикон 1
Вкупна и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Остварената инфлација во јули е вклучена во последната проекција, според којашто во третото тримесечје се очекува годишна стапка на инфлација од

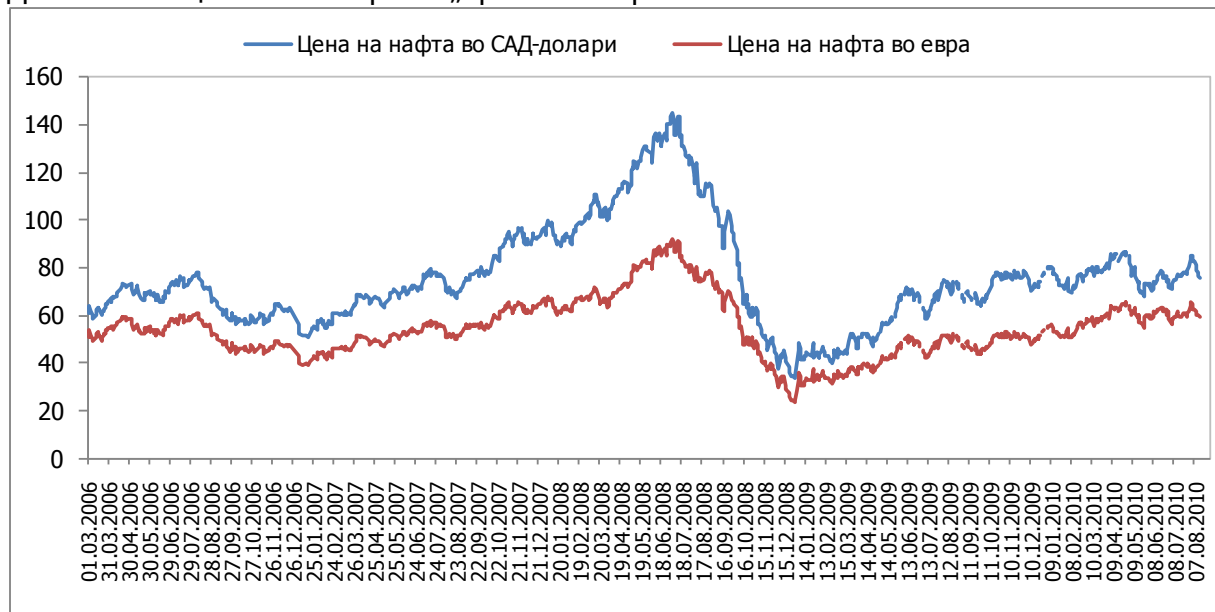
¹ Пресметките се правени според новите пондери. ДЗС во јануари 2010 година изврши редовно усогласување на пондерите во ценовниот индекс, при што пондерот на категоријата „исхрана“ е намален за 2,0 процентни поени.

околу 1,7%, а за целата 2010 година се очекува дека просечната стапка на инфлација ќе достигне околу 1,5%.

Цената на нафтата во јули 2010 година остана речиси непроменета во однос на претходниот месец. Имено, во јули просечната цена на нафтата изнесуваше 74,7 САД-долари за барел, што е минимален месечен пад од 0,1%. Во текот на месецот, движењето на цените на нафтата беше со различна динамика. На почетокот на јули, цената на нафтата беше релативно стабилна, согласно со согледувањата на економските агенти за побавно економско закрепнување и со тоа, помала побарувачка за нафта. Овие релативно стабилни движења беа прекинати кон крајот на месецот, кога цената на нафтата на светските берзи се зголемува, одразувајќи ги ефектите од тропските бури и можните последици врз производството на нафта и гас во Мексиканскиот Залив, како и заради намалената вредност на американскиот долар. Дополнителен ефект имаше порастот на индексите на берзите на капитал, како и подобрената економска состојба на компаниите и очекувањата на потрошувачите во САД. **Во првите две недели на август** цената на нафтата и понатаму растеше и достигна 81,8 САД-долари за барел (во просек), што е за 5% повисоко, во споредба со претходниот двонеделен период. Имајќи предвид дека апрецијацијата на денарот (1,7%) во однос на американскиот долар беше послаба од зголемувањето на цената на нафтата, Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) на 16 август 2010 година донесе одлука за зголемување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати, во просек, за 1,28% и за 1,04%, соодветно.

Графикон 2

Движење на цената на нафтата „брент“ за барел

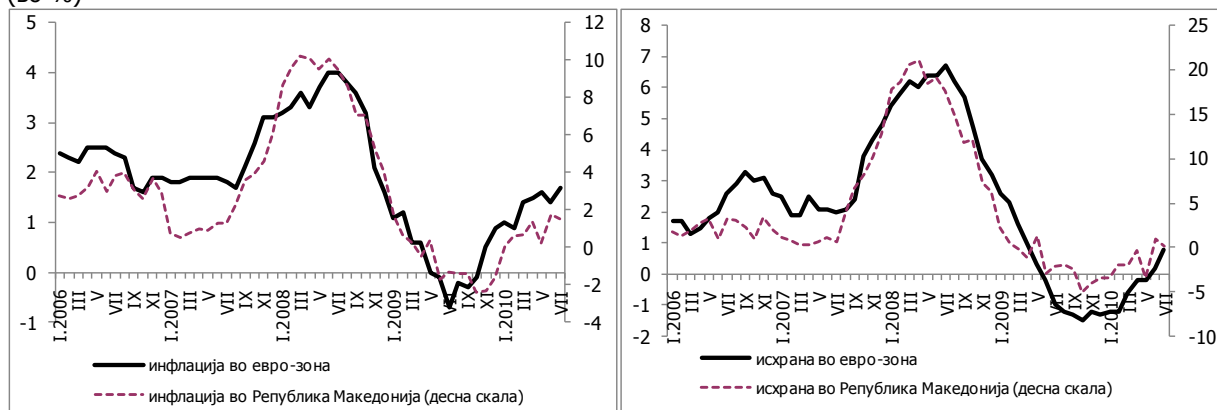
Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Во јули 2010 година, нивото на **потрошувачките цени во евро-зоната** бележи намалување за 0,3% на месечна основа, главно заради пониските цени на облеката и на обувките, додека позабележителен позитивен придонес имаа цените на пакет-аранжманите и услугите за сместување. Годишната стапка на инфлација во евро-зоната во јули бележи мало засилување и изнесува 1,7% (1,4% во јуни), во услови на пораст на цените на горивата за транспорт (согласно со ниската цена на суровата нафта во претходната година), на зголемената цена на нафтата за

домаќинство, како и заради повисоките цени на тутунот. Позабележително намалување на цените е забележано кај телекомуникациските услуги. Просечната стапка на инфлација во евро-зоната во периодот јануари - јули 2010 година изнесува 1,4%.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхраната во евро-зоната и во Македонија (во %)

Извор: Еуростат и ДЗС.

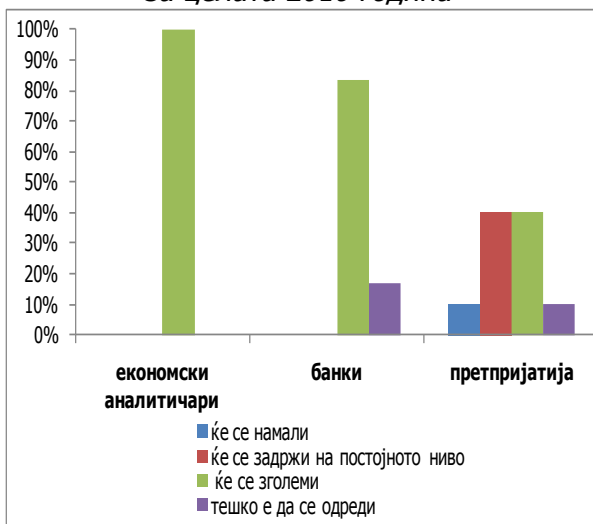
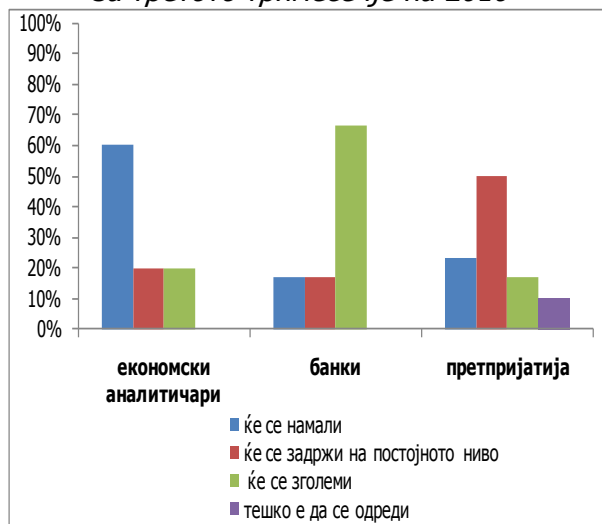
1.1. Анкета за инфлациските очекувања

Според Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во јули 2010 година², најголем дел од испитаниците (42%) очекуваат годишната стапка на инфлација на крајот на **третото тримесечје на 2010 година** да остане непроменета во однос на јунското ниво од 1,8%, нешто помал дел (27%) сметаат дека инфлацијата ќе биде пониска од остварената во јуни, 24% имаат очекувања за повисока инфлација, а преостанатите не можат да се определат. Од аспект на очекувањата по одделни групи испитаници, значителен дел (60%) од **аналитичарите** сметаат дека инфлацијата ќе биде пониска, додека очекувањата на преостанатите аналитичари се поделени помеѓу стабилни и инфлациски движења на цените. Спротивно на очекувањата на аналитичарите, најголем дел (67%) од анкетираниите **банки** сметаат дека инфлацијата ќе се зголеми во текот на третиот квартал, а останатите банки имаат ниски и стабилни инфлациски очекувања. За разлика од аналитичарите и банките, најголемиот дел (50%) од **претпријатијата** имаат стабилни инфлациски очекувања, 23% од нив очекуваат намалување, мал дел (17%) очекуваат зголемување на инфлацијата над јунското ниво, а преостанатите не можат да ја проценат. *Очекуваната годишна стапка на инфлација за септември 2010 година, врз основа на резултатите од Анкетата, изнесува 1,8% и е во согласност со проектираната стапка за септември од 1,9%, на годишно ниво.*

² Анкетата имаше одзив од 56,2%, односно на Анкетата одговорија 41 од 73 испитаници. Гледано по групи испитаници, највисок одзив имаше кај банките (85,7%), потоа кај претпријатијата (56,6%), а најмал кај економските аналитичари (38,5%).

Графикон 4

Распределба на одговорите за инфлациските очекувања по групи на испитаници
за третото тримесечје на 2010

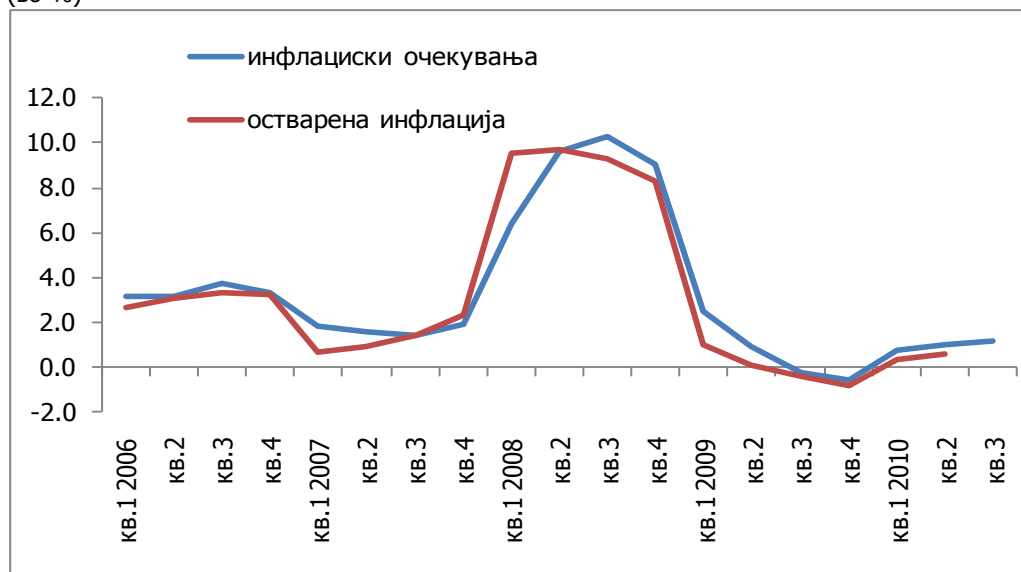

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Што се однесува до **целата 2010 година**, повеќе од половината од испитаниците (54%) очекуваат дека просечната стапка на инфлација ќе биде повисока од остварената во периодот јануари-јуни (0,8%), очекувања за стабилна инфлација имаат 29% од испитаниците, 10% сметаат дека движењето на инфлацијата до крајот на 2010 година тешко може да се процени, додека 7% сметаат дека инфлацијата ќе се намали. Притоа, сите анкетирани **аналитичари** се едногласни во очекувањата дека просечната инфлација до крајот на 2010 година ќе се засили. Исто така, најголем дел (84%) од **банките** имаат инфлациски очекувања за цените до крајот на 2010 година, а останатите тешко може да проценат. Очекувања за повисока стапка на инфлација имаат и 40% од **претпријатијата**, другите 40% од нив имаат очекувања за стабилност, додека по 10% од нив очекуваат пониска инфлација или тешко можат да ја одредат. *Економските субјекти очекуваат дека просечната стапка на инфлација во 2010 година ќе изнесува околу 1,1%, што претставува минимално засилување во однос на очекувањата од претходната анкета (околу 1%).*

Графикон 5

Очекувања за просечната стапка на инфлација до крајот на годината и остварена просечна инфлација во тековниот квартал (во %)

Извор: НБРМ, Анкета за инфлационите очекувања и ДЗС.

Како најчесто потенцирани фактори, коишто кај економските субјекти придонесуваат кон очекувања за повисока инфлација се очекувањата за подобрување на економската активност и следствено посилна побарувачка во следниот период, полагабата монетарна политика и раздвижувањето на кредитниот пазар согласно со пониските каматни стапки, зголемените цени на топлинската енергија и можната повторна корекција на цените на електричната енергија, како и очекувањата за повисоки цени на суровата нафта на светските берзи.

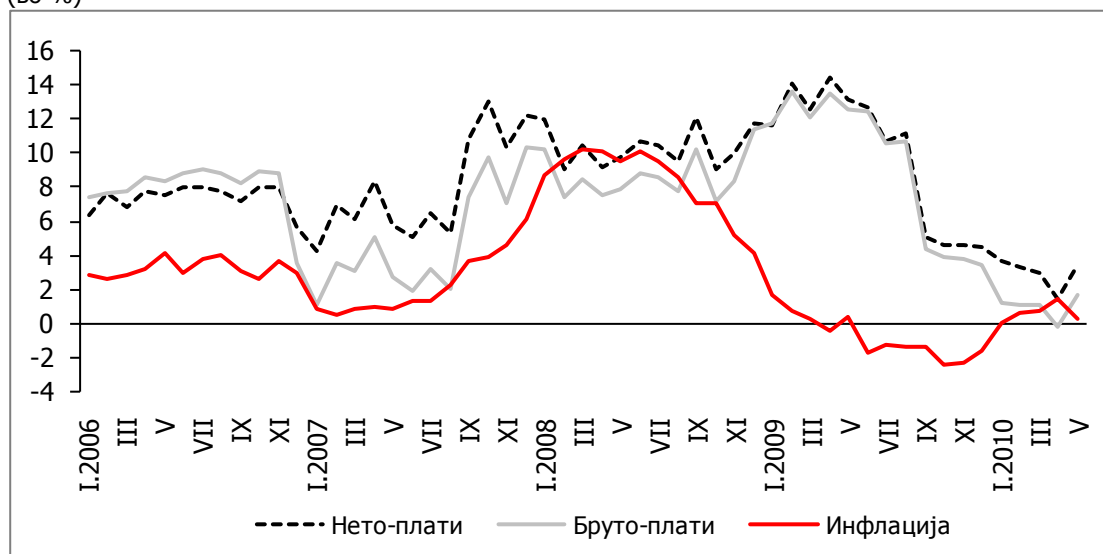
2. ПЛАТИ И ВРАБОТЕНОСТ

Во мај 2010 година, **нето и бруто-платите бележат номинален месечен пораст од 1,7%**, што претставува засилување во однос на растот од изминатиот период (во претходните четири месеци, просечната промена е околу 0%). При месечна инфлација од -0,6%, ова укажува на уште повисок реален раст на платите (2,3%). Гледано по одделни сектори, номинален раст се забележува кај нето-платата во сите три сектори: кај земјоделството од 0,2%, кај индустријата од 2% и кај услугите од 1,6%. На ниво на гранки, најголем раст бележат платите во сообраќајот и врските (9,7%) – главно заради исплата на бонуси, кај рударството (7,5%), кај хотелите и рестораните (5,3%) и кај трговијата (3%) - делумно заради исплата на бонуси. Посилен пад има кај платите во осигурувањето и пензиските фондови со месечен пад од 10,6%.

Графикон 6

Годишни стапки на раст кај платите* и инфлацијата

(во %)

* За 2009 година, прикажани се коригираните стапки на раст.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

Анализирано на годишна основа, номиналните нето и бруто-плати во мај 2010 година се повисоки за 3,4% и 1,7%, соодветно во однос на платата од мај 2009 година, што претставува засилување на годишниот раст. Во реални износи, нето и бруто-платите во мај имаат годишен раст од 3,2% и 1,5% (во претходните четири месеца, во просек реалниот годишен раст беше 2,1% кај нето и 0,1% кај бруто-платата). Анализата по гранки покажува дека најголем номинален пораст на нето-платите е забележан кај рударството (24,4%), образованието (9,7%) и кај преработувачката индустрија (8,5%). Наспроти тоа, поголем годишен пад бележат платите кај финансиското посредување (6,9%) и кај хотелите и рестораните (5,2%). **Во однос на декември 2009 година,** во мај 2010 година просечната нето-плата има номинален раст од 1,5%, додека бруто-платата е на исто ниво. **На збирна основа,** во првите пет месеци од годината, нето и бруто-платите номинално се повисоки за 2,9% и 1%, соодветно, а реално за 2,4% и 0,4%, соодветно.

Графикон 7

Просечна нето-плата по сектори

(годишни промени, во %)

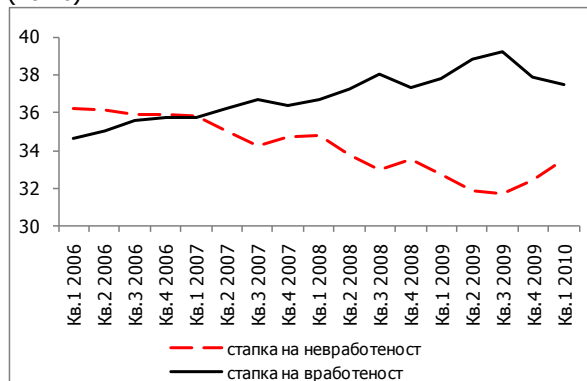
Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

Влошувањето на состојбата на пазарот на труд, што започна од крајот на претходната година продолжи и во првиот квартал на 2010 година. Анализата на кварталната динамика укажува на натамошен пад на вработеноста, но и на раст на невработеноста во однос на претходниот квартал. Така, во првиот квартал на 2010 година, бројот на вработени лица се намали за 1,1%³ во однос на претходното тримесечје. Притоа, за разлика од претходниот квартал кога невработеноста сè уште се намалуваше, падот на вработеноста во првите три месеци од годината беше проследен со пораст на невработеноста. Бројот на невработени лица се зголеми за 2,7% во најголем дел како резултат на намалувањето на вработеноста, додека помал дел од растот на невработеноста се објаснува со зголемувањето на работната сила, односно со приливот на лица во работната сила кои во овој период започнале да бараат работа. Негативните квартални стапки се пресликаа во годишната динамика предизвикувајќи, за првпат од почетокот на економската криза, годишен пад на бројот на вработени и на стапката на вработеност, од една страна, и пораст на бројот на невработени и на стапката на невработеност, од друга страна. **Така, во првиот квартал на 2010 година, за првпат од почетокот на економската криза е забележан годишен пад на вработеноста** и пораст на невработеноста во првиот квартал на 2010 година. Во однос на истиот период од претходната година вработеноста се намали за 0,4%, додека невработеноста се зголеми за 2,9%. За споредба, во претходниот квартал сè уште не можеше да се види надолно прилагодување на пазарот на труд на годишна основа, односно вработеноста се зголемуваше, а невработеноста се намалуваше. Промената во трендовите на основните категории на пазарот на труд предизвика промена во насоката на движење на стапката на вработеност и стапката на невработеност. Во првиот квартал на 2010 година, стапката на вработеност бележи годишен пад од 0,3 п.п. и изнесува 37,5%. Стапката на невработеност во истиот период е зголемена за 0,8 п.п. на годишна основа и изнесува 33,5%.

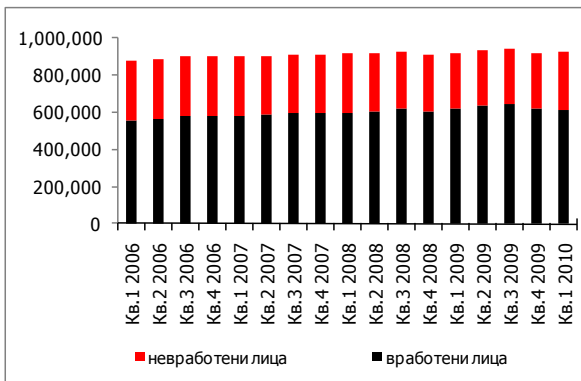
³ Сезонски прилагодени податоци.

Графикон 8

Стапка на вработеност и стапка на невработеност
(во %)

Број на вработени и невработени
лица

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работната сила.

Анализирано по дејности, годишниот пад на вработеноста главно се објаснува со намалениот број вработени лица во земјоделството (годишен пад од 8,6%), во туризмот (годишен пад од 24,9%) и во сообраќајот и комуникациите (годишен пад од 12,5%). Пад на вработеноста, на годишна основа, е забележан уште во рударството и во дејноста „снабдување со електрична енергија, гас и вода“. Во останатите економски дејности вработеноста расте на годишна основа. Сепак, во дел од дејностите (трговија, финансиско посредување и во дејноста „други услужни активности“) негативните квартални движења доведоа до забавување на годишниот раст. Анализата од аспект на вработеноста во приватниот и јавниот сектор⁴ укажува на тоа дека падот на вработеноста целосно се должи на намалениот број лица вработени во приватниот сектор и покрај порастот на вработените во јавниот сектор.

Графикон 9

Придонеси на одделните сектори кон промената на вкупниот број вработени лица во првиот квартал од 2010 година
(во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

⁴ Вработените во јавниот сектор се однесуваат на вработените во јавната управа и одбрана; задолжителната социјална заштита, јавното образование, јавното здравство и социјалната работа и други комунални, културни, општи и лични услужни активности. Притоа, податокот е изведен од вработените во овие дејности, во деловни субјекти во општествена, мешовита, задружна и државна сопственост и оттука, претставува само приближен показател за бројот на вработените во јавниот сектор.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

Обемот на индустриското производство во јуни 2010 година е повисок за 6,6% во однос на претходниот месец, додека според сезонски прилагодените податоци растот изнесува 3,8%, при што индустријата веќе четврти месец по ред бележи добри остварувања (сезонски прилагодениот месечен раст во последните четири месеци изнесува 3,8% во просек). Пораст на производството се забележува кај петнаесет од вкупно дваесет и четири дејности (49% од индексот), при што највисок позитивен придонес имаат производството на метални производи во металопреработувачката фаза (придонес од 2,7 п.п.), производството на тутунски производи (придонес од 2 п.п.) и производството на нафтени деривати (придонес од 1 п.п.). Од друга страна, најголем негативен придонес има сезонски намаленото производство на електрична енергија (од 0,9 п.п.), додека по минатомесечниот позитивен придонес на производството на облека (од 0,8 п.п.), во јуни оваа гранка придонесува негативно со 0,7 п.п.

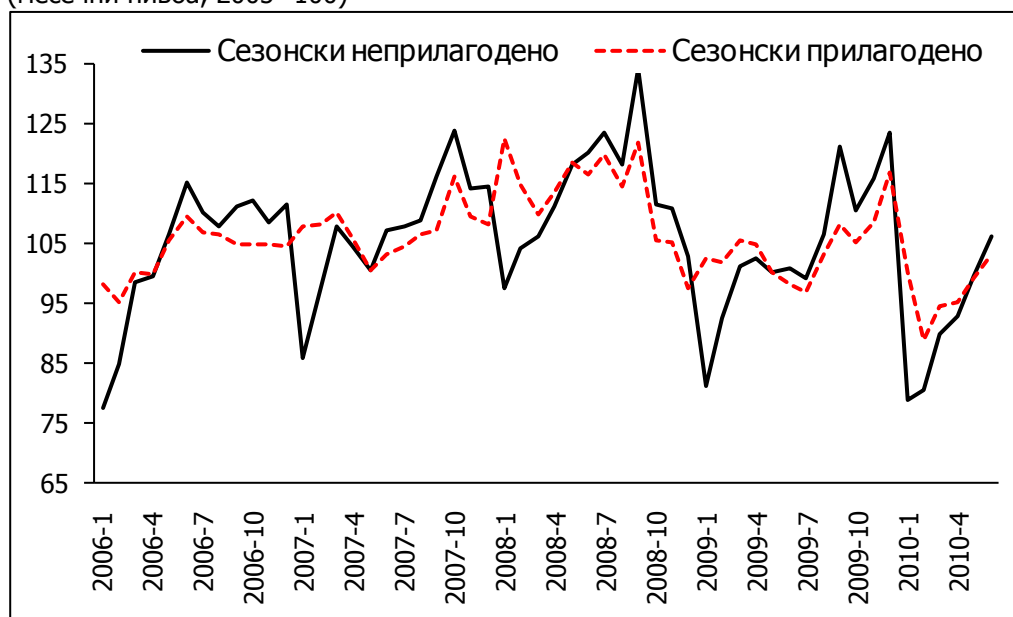
Во споредба со истиот месец од претходната година, индустриското производство во јуни 2010 година за првпат од почетокот на годината забележа годишен пораст од 5,4%. Добрите резултати кај индустријата во голем дел се резултат на зголеменото производство на електрична енергија, коешто има годишен раст од 50% (придонес од 4,7 п.п.). Висок раст во јуни се забележува и кај производството на метални производи и на основни метали (придонес од 2,9 п.п. и 1,5 п.п., соодветно). Од друга страна, најзначителен пад во јуни има кај производството на електричните машини и апарати и кај неметалните минерали (придонес од -1,6 п.п. и -1,4 п.п., соодветно). Свкупно, годишен раст во јуни имаат 11 од 24 гранки (44% од индексот). Со тоа, **во вториот квартал** индустриското производство има годишен пад од 1,6% (наспроти падот од 9,4% во првиот квартал), додека **збирниот пад за првите шест месеци** забави на 5,3%.

Остварувањата кај индустриското производство се во согласност со оцените на раководителите од преработувачката индустрија⁵, според кои деловната состојба и обемот на производство во јуни биле значително поповолни во однос на претходните месеци. Истовремено, неколкумесечниот пораст на индустриското производство соодветствува со оцените за просечно искористување на производствените капацитети, коишто од март наваму покажуваат постојан тренд на пораст и во јуни е на највисокото ниво од 2009 година наваму (59,5%). Сепак, очекувањата на раководителите на деловните субјекти од преработувачкиот сектор во поглед на обемот на идното производство за наредниот тримесечен период се нешто помали од претходните неколку месеци. Притоа, недоволната странска и домашна побарувачка се посочени како најголеми ограничувачки фактори за зголемување на производството.

⁵ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од јуни 2010 година.

Графикон 10

Индекс на индустриското производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Кај останатите сектори од економијата, во мај 2010 година се забележува подобрување кај трговијата и кај телекомуникациите, а влошување кај градежништвото. Вкупниот промет во трговијата во мај во однос на април бележи раст од 2,5% (1,4% според сезонски прилагодените податоци). Подобрената состојба се забележува и од годишните стапки, според кои вкупниот промет во трговијата бележи раст од 10% (6,2% во април), со што збирната стапка на раст во првите пет месеци изнесува 5,7%. Кај **телекомуникациите**, по минатомесечниот пад, во мај е забележан месечен раст од 2% според неприлагодените податоци (пад од -1,7% според сезонски прилагодените податоци). На годишна основа, телекомуникациите и натаму бележат висок годишен раст, којшто во мај изнесува 20%. **Градежништвото**, по четири месеци позитивен раст, во мај оствари месечен пад од 8,2% (-16,9% според сезонски прилагодените податоци), а негативна динамика забележа и годишната стапка на раст, којашто изнесува -16,7%. Ваквата негативна динамика во мај делумно може да се објасни со намалените расходи на државата за инвестиции, при месечен пад од речиси 60% и годишен пад од 49%, соодветно. **Анализирано за периодот април-мај, споменатите сектори покажуваат позитивна динамика на годишна основа.** Така, трговијата забележа годишен раст од 8,1%, телекомуникациите раст од речиси 20%, а градежништвото оствари благ пораст од 2,5% во споредба со периодот април-мај 2009 година.

Графикон 11

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

По мајскиот голем пад, во јуни е забележан пораст на вредноста на издадените одобрувања за градење од 5,3%, на годишна основа. Порастот, во најголем дел е резултат на зголемената вредност на градбите за реконструкција (за 3,9 пати), а во мал дел придонесе и вредноста на издадените одобрувања за градење во сферата на нискоградбата (од 7,3%). Ваквиот пораст делумно е неутрализиран со падот на вредноста на издадените одобрувања за високоградба (од 1,4%), како најголема категорија, но сепак бележи значително забавување на негативната годишна динамика (пад од -35,7% во мај), а истовремено бележи раст и на месечна основа. **Севкупно, во вториот квартал, вредноста на издадените одобрувања за градење се намали за 10,4% во споредба со вториот квартал на 2009 година.**

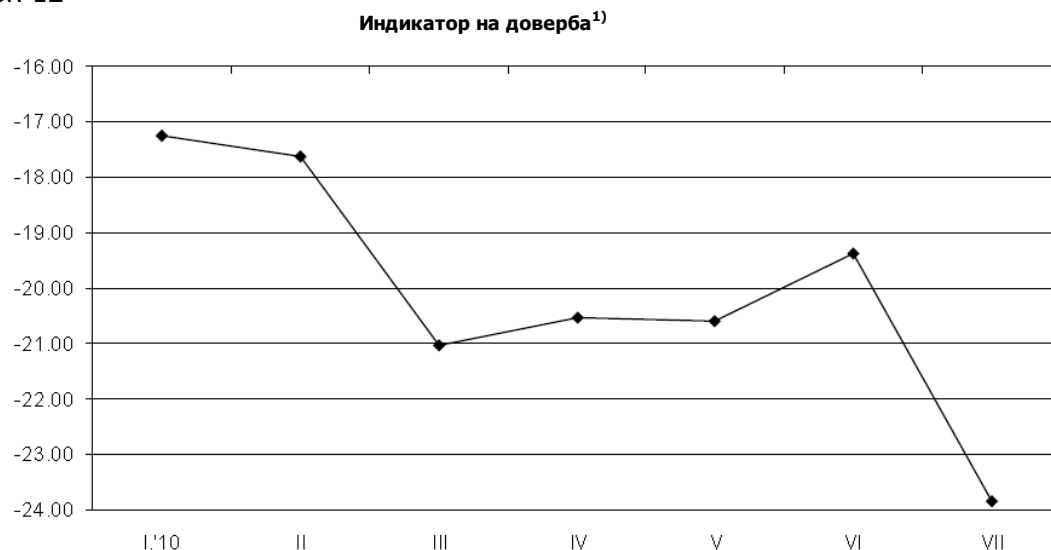
Расположливите податоци за индикативните категории не даваат сигнали за поголеми придвижувања кај економската активност во второто тримесечје, односно покажуваат дека движењата се релативно блиску до јулската проекцијата за вториот квартал, според којашто се очекува мал раст на БДП од 0,5%.

По тримесечниот нагорен тренд, во јули 2010 година **показателот на довербата на потрошувачите**⁶ покажува значително влошување, при што потрошувачите имаат неповолни очекувања за финансиската состојба на домаќинствата, економската состојба на домаќинствата, како и за веројатноста да се

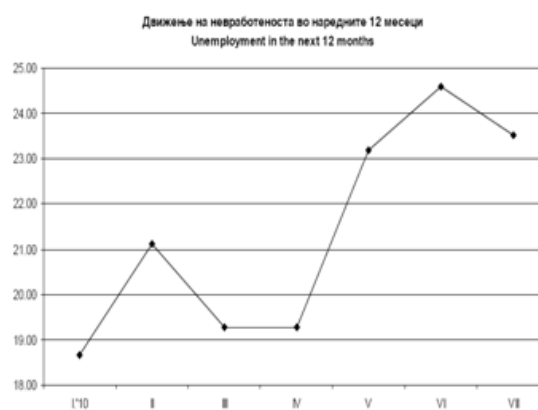
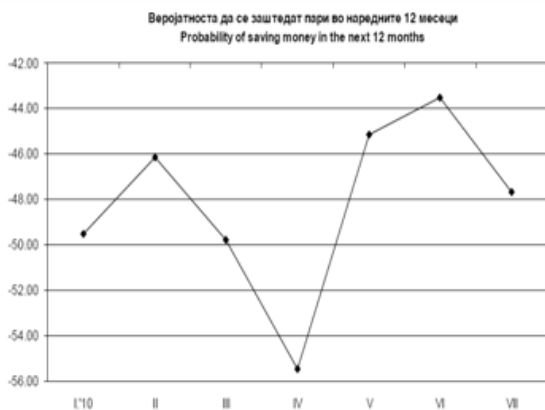
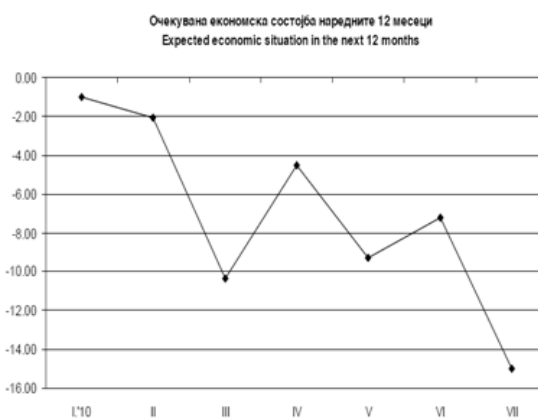
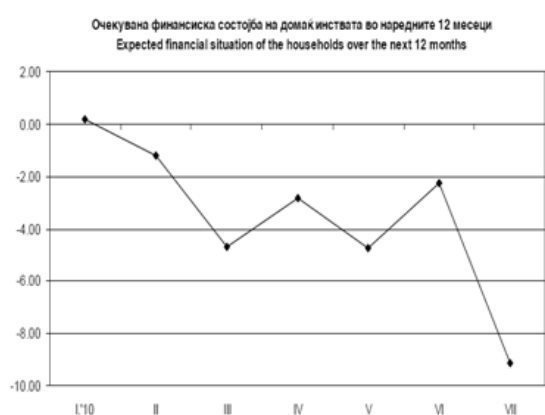
⁶ Од Анкетата за мислењето на потрошувачите на ДЗС од јули 2010 година.

заштеди во наредните дванаесет месеци. Единствено, потрошувачите имаат попозитивни видувања во однос на претходниот месец за прилагодувањето на пазарот на труд, односно очекуваат дека стапката на невработеност ќе се намали во наредните дванаесет месеци.

Графикон 12

¹⁾Индикаторот на доверливост во Анкетата за мислењето на потрошувачите се пресметува како аритметичка средина од балансите (изразени во процентни повни) на одговорите на прашањата за финансиската состојба на домаќинствата, општата економска состојба на земјата, очекувањата за невработеноста и штедењето во наредните 12 месеци.

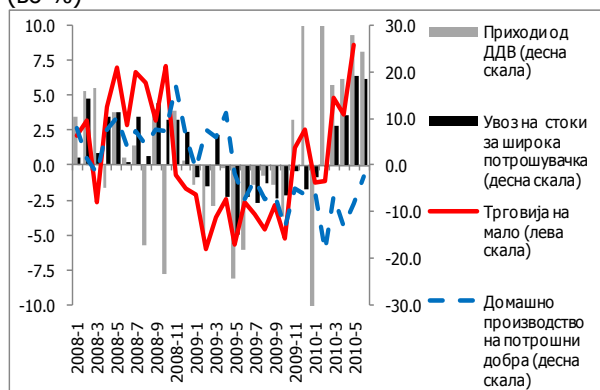
Извор: Државен завод за статистика.

Од аспект на расположливите податоци за индикативните категории за личната потрошувачка во вториот квартал на 2010 година, приходите од ДДВ бележат значителен раст од 23,1% (-0,1 во претходниот квартал), а засилување на растот бележи увозот на стоки за широка потрошувачка од 16,1% (2,4% во првиот квартал). Во периодот април-мај 2010 година, трговијата на мало има реален годишен раст од 6,2%, што претставува засилување на растот во споредба со првиот квартал (0,9%), а раст забележаа и просечната исплатена нето-плата (од 1,6%) и приватните трансфери од странство (од 42,5%). Единствено, домашното производство на стоки за потрошувачка во второто тримесечје оствари годишен пад од 8,1%. **Натамошно вложување на инвестициската активност во вториот квартал се очекува** во услови на значително намалување кај државните капитални инвестиции во вториот квартал, со реален пад од 26,5% (наспроти растот од 24% во првиот квартал), реален пад кај странските директни инвестиции (85,4% во периодот април-мај), како и пад но со намален интензитет кај домашното производство и увозот на инвестициски добра, од 24,9% и 12,5%, соодветно. Од друга страна, извршените градежни работи во периодот април-мај бележат реален годишен раст од 1,8%, додека приходите од данок на добивка имаат незначително нагорно поместување (од 0,3%). **Оцената за јавната потрошувачка во вториот квартал е дека таа има умерен негативен придонес за економскиот раст. Кај нето-извозот,** во второто тримесечје е забележан посилен номинален годишен раст на извозот од увозот и проширување на трговскиот дефицит.

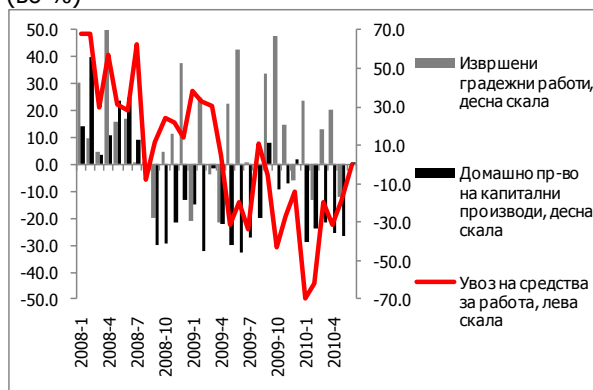
Графикон 13

Движења на индикативните категории за расходните компоненти на БДП

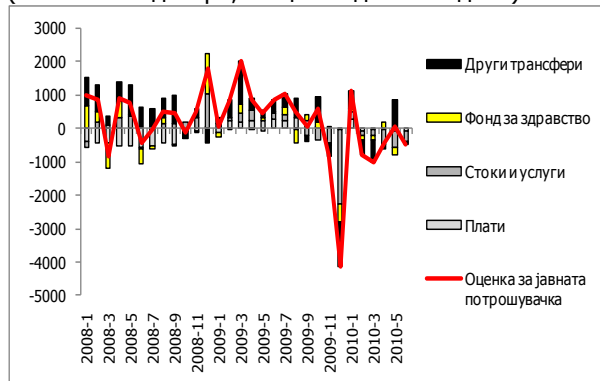
Лична потрошувачка, годишни реални промени
(во %)

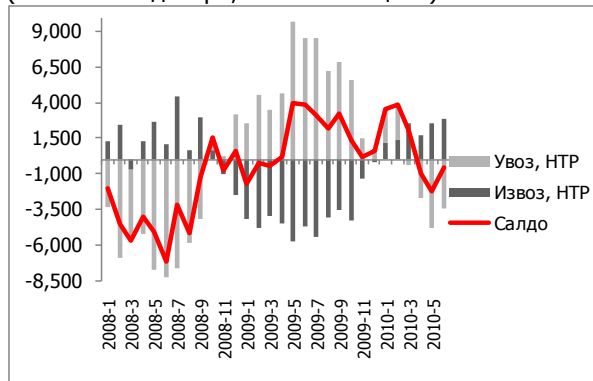
Бруто-инвестиции, годишни реални промени
(во %)

Расходи од буџетот, годишни реални промени
(во милиони денари, по цени од 2007 година)

Нето-извоз, годишни номинални промени
(во милиони денари, по тековни цени)

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Дефицитот во тековната сметка во периодот април-мај 2010 година изнесуваше 42 милиони евра (0,6% од БДП) и во однос на истиот период од претходната година беше понизок за 37,2 милиона евра (за 0,6 п.п од БДП). Годишното подобрување на салдото во тековната сметка, во најголем дел, се должи на повисоките нето-приливи од тековни трансфери (за 0,9 п.п. од БДП), додека трговскиот дефицит забележа проширување на годишна основа (за 0,6 п.п. од БДП), со што се прекина поволната годишна динамика којашто започна од второто тримесечје на 2009 година. Салдото на услугите во анализираниот период беше во суфицит (од 0,1% од БДП, наспроти малото негативно салдо во истиот период од претходната година), додека дефицитот кај доходот беше идентичен на минатогодишниот (0,2% од БДП). Споредено со проекцијата на Билансот на плаќања од јули 2010 година, остварениот дефицит на тековната сметка во периодот април-мај е 52,3% од планираниот за второто тримесечје од годината (од 80,3 милиони евра или 1,2% од БДП).

Графикон 14

Тековна сметка на билансот на плаќања

Во периодот април-мај 2010 година, нето-приливите на капиталната и финансиска сметка (без официјалните резерви) изнесуваа 66,6 милиони евра (1% од БДП, наспроти нето-одливите од 0,1% од БДП во истиот период од 2009 година). Високи нето-приливи беа остварени врз основа на заеми, странски директни инвестиции и трговски кредити (од 1,2%, 0,8% и 0,7% од БДП, соодветно), додека високи нето-одливи беа остварени врз основа на валути и депозити (од 1,8% од БДП). Од аспект на годишната динамика, подобрената состојба на капиталната и финансиска сметка во најголем дел произлегува од зголеменото задолжување врз основа на заеми (раст на нето-приливите од заеми за 76,1 милион евра). Од аспект на рочноста, речиси идентичен годишен раст имаат нето-приливите од краткорочните и долгорочните финансиски заеми (околу 38 милиони евра), додека од аспект на секторите, значителен годишен раст има задолжувањето на приватниот сектор⁷ (раст на нето-приливите од околу 62 милиона евра, во најголем дел заради зголеменото долгорочно задолжување на банките и во дел заради зголеменото краткорочно задолжување на останатите сектори), додека растот на задолжувањето на јавниот сектор⁸ е пониско (раст на нето-приливите од околу 13 милиони евра). Покрај зголемените заеми, значителен годишен раст имаат и нето-приливите од трговските кредити (за 54,4 милиони евра), додека врз основа на валути и депозити беа забележани високи нето-

⁷ Во приватниот сектор влегуваат и јавните претпријатија.

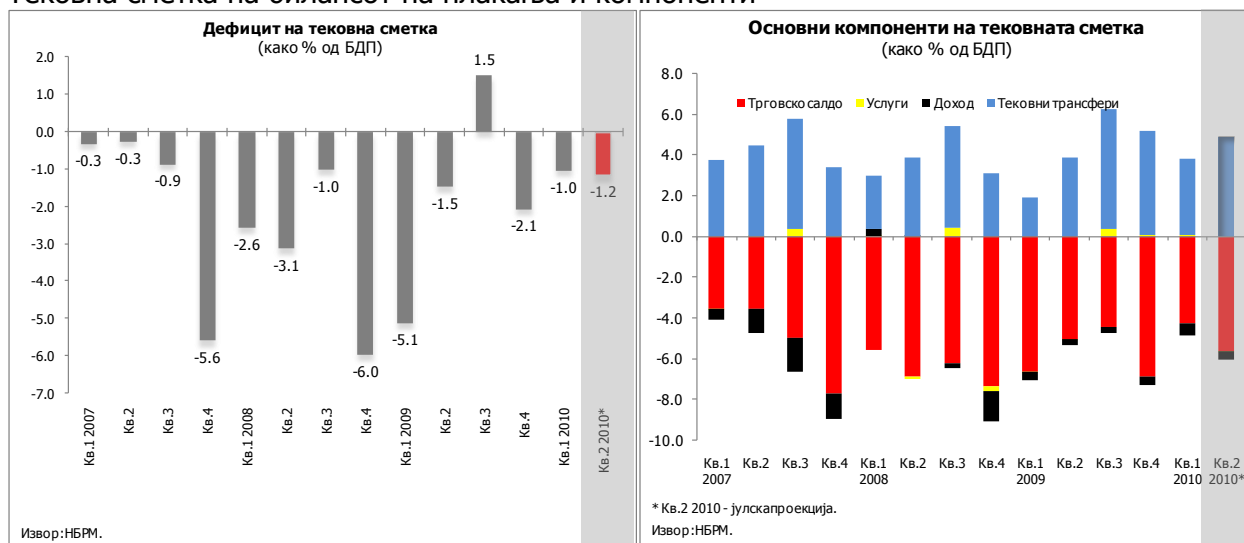
⁸ Во јавниот сектор влегува и монетарната власт.

одливи (раст од 68,2 милиони евра на годишна основа). Остварените нето-приливи на капиталната и финансиската сметка во април-мај 2010 година претставуваат 77,1% од планираните за второто тримесечје од 2010 година.

Кумулативниот дефицит на тековната сметка во првите пет месеци од 2010 година изнесуваше 114,2 милиона евра или 1,6% од БДП, што во споредба со истиот период од 2009 година претставува значајно стеснување од 4,7 п.п. од БДП. Позитивната промена на тековната сметка во најголем дел се должи на базниот ефект, односно на високата споредбена основа од претходната година (особено во првиот квартал од годината), кога тенденциите во надворешната размена сè уште беа во полза на увозот, при веќе намален извоз, и кога динамиката на приватните трансфери беше исклучително неповолна. Следствено, придонесот на нето-приливите врз основа на тековни трансфери е позитивен и изнесува 2,7 п.п. од БДП, додека стеснетиот трговски дефицит има позитивен придонес од 1,8 п.п. од БДП. Според последните расположливи податоци за **менувачкиот пазар** за јули 2010 година, остварениот нето-откуп на девизи е во износ од 109,7 милиони евра, што е повеќе за минимални 0,5% од истиот месец од 2009 година. Ваквото значително забавување на годишниот раст укажува на постепено исцрпување на базниот ефект кај нето-приливите од приватните трансфери. Сепак, во однос на јулската проекција, нето-приливите на менувачкиот пазар во јули претставуваат околу 40% од планираната нето-ефектива за третиот квартал на годината, што за сега, укажува на можно натфрлање на проекцијата. На збирна основа, во првите седум месеци од 2010 година откупот на менувачкиот пазар достигна 536,6 милиони евра и забележа годишен раст од 61,1%.

Графикон 15

Тековна сметка на билансот на плаќања и компоненти

Во првите пет месеци на 2010 година, нето-приливите на капиталната и финансиска сметка (без официјалните резерви) изнесуваа 116,5 милиона евра, или 1,7% од БДП (наспроти 1% од БДП во истиот период од 2009 година), со што во целост го покрија дефицитот на тековната сметка. Најголем дел нето-приливи беа остварени врз основа на странски директни инвестиции (од 1,4% од БДП главно, реинвестирана добивка и зголемување на меѓукомпанискиот долг) и врз основа на заеми и трговски кредити (од 0,8% и 0,5% од БДП, соодветно). Наспроти тоа, во овој период кај позицијата валути и депозити беа забележани високи нето-одливи (од 1,3%, како резултат на намалувањето на девизните обврски на банките врз основа на депозити на нерезиденти или со други зборови, повлекување на девизните депозити од

страна на нерезидентите од домашните банки и заради намалените девизни средства на останатите сектори во рамки на домашните банки). На збирна основа (период јануари-мај 2010 година во однос на јануари-мај 2009 година), нето-приливите на капиталната и финансиска сметка се повисоки за 46,7 милиони евра, во најголем дел заради повисоките нето-приливи врз основа на заеми (за 50,2 милиона евра) и во помал дел, заради пониските нето-одливи врз основа на портфолио-инвестиции и растот на останатите краткорочни обврски на „останатите сектори“. Растот на заемите во поголем дел се однесува на краткорочниот долг на приватниот сектор (придонес во растот од околу 73%) и во помал дел на долгорочниот долг на јавниот сектор. Кај останатите ставки за финансирање, годишниот тренд е негативен. Така, повисоки нето-одливи има врз основа на валути и депозити, додека нето-приливите од трговските кредити и странските директни инвестиции се намалени на годишна основа.

Со состојба на 31.07.2010 година, бруто девизните резерви изнесуваат 1.644,2 милиона евра и во однос на крајот на 2009 година се повисоки за 46,6 милиони евра.

Согласно со најновите податоци од надворешнотрговската размена, во јуни 2010 година, вкупната размена на стоки го достигна највисокото ниво од октомври 2008 година натаму, при што забележа раст на месечна и на годишна основа (од 6,2% и 21%, соодветно). Позитивната годишна промена е остварена во услови на значителен раст на извозот и увозот, додека стапката на покриеност на увозот со извоз изнесуваше 61,3%, што претставува годишно подобрување за 4 процентни поени.

Графикон 16

Извоз и увоз на стоки и вкупна вредност на размената на стоки

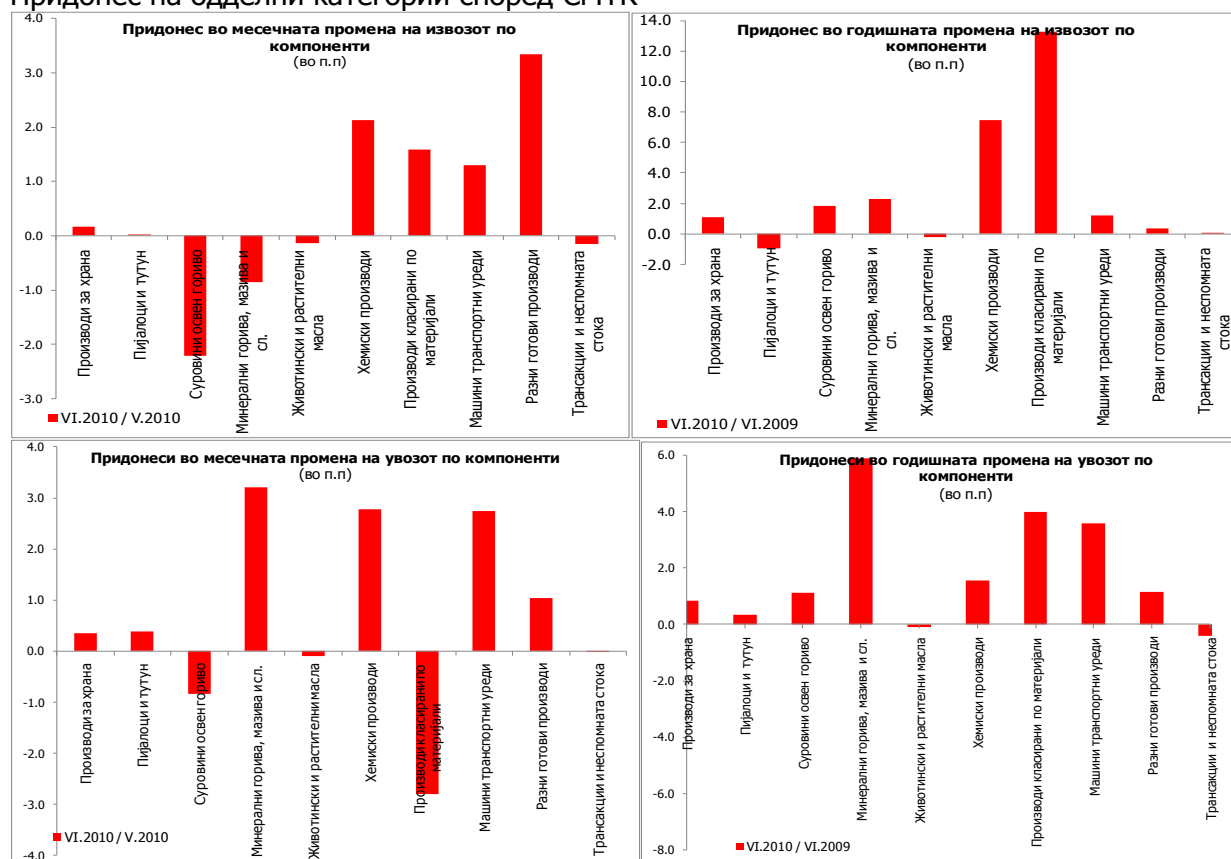
Извор: ДЗС.

Во јуни 2010 година, извозот на стоки изнесуваше 217,2 милиона евра, што претставува највисок износ во последните дваесет месеци. Месечниот пораст на извозот од 5,2% (според сезонски прилагодените податоци од 3,4%) во најголем дел се должи на повисокиот извоз на облека, обувки, хемиски материји и производи и медицински и фармацевтски производи, додека позначително намалување е забележано кај металната руда и металните отпадоци. Што се однесува до извозот на енергентите, извозот на производи од нафта во јуни беше понизок од мајскиот, додека извозот на електрична енергија веќе втор месец по ред бележи месечно зголемување и највисоко ниво во последните неколку години. Годишниот раст на извозот во јуни достигна 26,3% (наспроти просечната стапка на раст од околу 20% од почетокот на годината), при најголем позитивен придонес на извозот на железо и челик и на

хемиски материи и производи. **Увозот на стоки во јуни** изнесуваше 354,4 милиони евра и забележа месечен раст од 6,8% (според сезонски прилагодените податоци раст од 2,2%), при позначително месечно зголемување на увозот на нафта и производи од нафта, на неорганско-хемиски производи и на индустриски машини. На годишна основа, увозот бележи нагорно придвижување веќе четврт месец по ред. Така, по високата стапка на годишен раст на увозот во мај од 30,4%, стапката во јуни изнесуваше 18% и во најголем дел беше условена од растот на увозот на нафта и производи од нафта, друмски возила и на железо и челик. Растот на вредноста на увозот на нафта и производи од нафта во поголем дел е одраз на повисоките увезени количини, а зголемувањето на увозот на друмски возила ги претставува ефектите од намалувањето на увозните давачки за употребувани возила⁹. Од друга страна, повисоките увозни цени имаа поголем придонес за повисокиот увоз на железо и челик (во услови на годишен раст на светските цени на металите). Повисокиот апсолутен месечен раст на увозот од извозот услови месечно проширување на **трговскиот дефицит на стоки во јуни** (за 11,8 милиони евра, наспроти стеснувањето во мај од 45 милиони евра). Ваквото проширување на негативното трговско салдо главно произлезе од зголемениот дефицит во размената на нафта и производи од нафта и на неорганско-хемиски производи, категории коишто заедно со проширеното негативно трговско салдо кај возилата имаат и најголем негативен придонес за проширувањето на дефицитот и на годишна основа (од 8,9 милиони евра).

Графикон 17

Придонес на одделни категории според СМТК

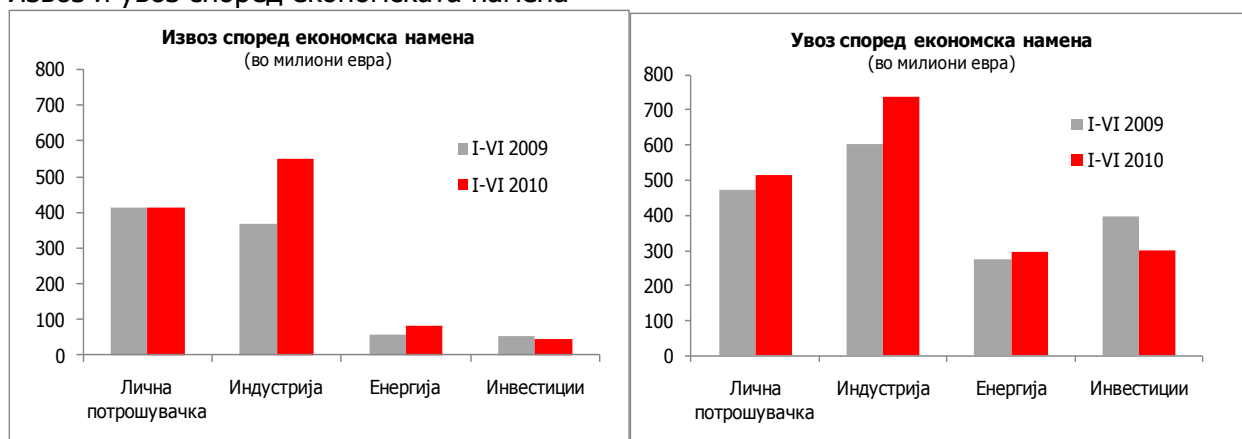
Извор: ДЗС.

⁹ Со измените на Законот за акцизи од 11.03.2010 година се намалуваат и прогресивно се менуваат стапките на акциза на патнички автомобили соодветно на нивната вредност. Воедно, со изменувањето на Законот за царинска тарифа од 12.03.2010 година се намалуваат царинските давачки при увоз на употребувани патнички возила од постојните 10% на 5%, односно се врши изедначување на царинската давачка за нови и стари патнички автомобили.

Во првото полугодие на 2010 година, збирниот дефицит во трговската размена на стоки изнесуваше 759 милиони евра, што претставува стеснување за 94 милиони евра, или за 11% на годишна основа. Ова се објаснува со посилниот годишен пораст на извозот на стоки (за 196,5 милиони евра, или за 22%) во споредба со растот на увозот на стоки (за 102,6 милиони евра, или за 5,9%). Анализираниот од аспект на економската намена, зголемениот извоз на домашната **индустрија** е главна детерминанта на позитивната годишна промена кај вкупниот извоз. Во рамки на извозот од индустријата, во првата половина на годината значително се зголемени суфицитите во размената на железо и челик, на метална руда и метални отпадоци, додека кај категоријата „хемиски материји и производи“, од дефицит, размената во првата половина на 2010 година премина во суфицит. Ваквата динамика на овој извозен сегмент укажува на поволни економски тенденции кај нашите трговски партнери во анализираниот период, што е во согласност со најновите прелиминарни оценки за странската ефективна побарувачка за првата половина од годината¹⁰. Што се однесува, пак, до извозот на **енергентите**, тој забележа годишно зголемување, но со побавно темпо. Извозот на производи од нафта се зголеми за околу 15 милиони евра (за 26,5% на годишна основа), а извозот на електрична енергија се зголеми за 7,6 милиони евра (за 10 пати на годишна основа) во услови на зголемено домашно производство заради поволниот хидропотенцијал. Извозот на **производи за лична потрошувачка** беше на минатогодишното ниво (сигнализирајќи бавно закрепнување на оптимизмот кај странските потрошувачи), додека извозот на **производи за инвестиции** (којшто е мал сегмент) беше понизок од претходната година. Од страна на увозот, главен фактор на годишниот раст повторно беше индустријата (односно зависноста на увозот од извоз), додека придонес за растот имаше и увозот на производи за лична потрошувачка, што во целост се објаснува со зголемувањето на увозот на друмски возила (како ефект од административната промена). Увозот на енергентите беше зголемен, но главно заради повисокиот увоз на нафта и производи од нафта и на гас, додека увозот на електрична енергија се намали на годишна основа, во услови на доволна домашна понуда. Неповолни тенденции беа забележани кај увозот на производи за инвестиции (машини и транспортна опрема), што укажува на намалена домашна инвестициска активност.

Графикон 18

Извоз и увоз според економската намена

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

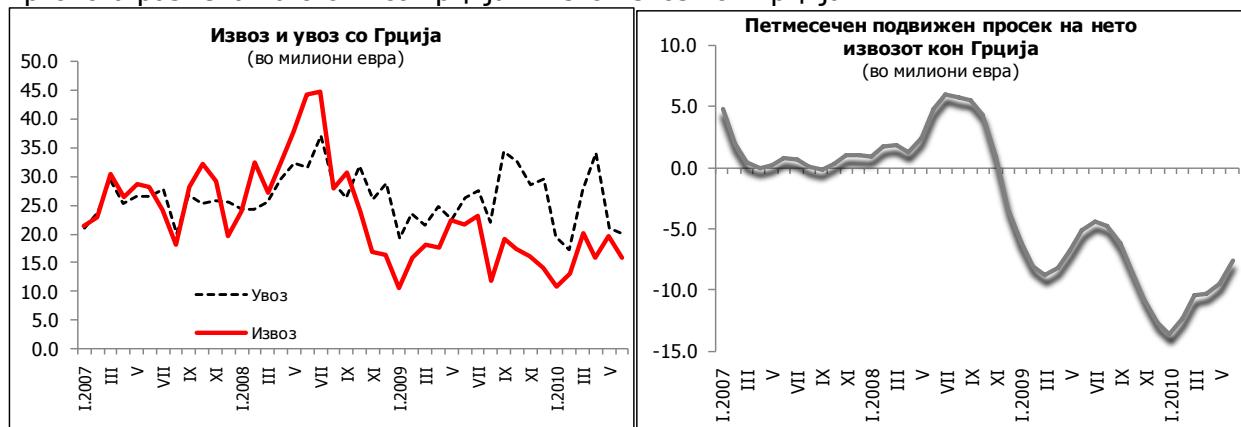
¹⁰ Странската ефективна побарувачка ги вклучува најновите остварувања за БДП на Грција и Германија за првата половина од 2010 година.

Анализата на размената на Република Македонија (РМ) според трговските партнери за првата половина на 2010 година укажува на значително подобрена размена со Европската унија (ЕУ). Дефицитот во размената на стоки со ЕУ е стеснет за 110,7 милиони евра на годишна основа, односно од вкупно дваесет и седум членки на ЕУ, РМ оствари суфицит со седум земји-членки, додека подобрување на салдата во размената има со вкупно 18 земји-членки на ЕУ. Во услови на позабележителен пораст на извозот, беше вратена позицијата на нето-извозник со Бугарија, Белгија и Шпанија, а со Италија дојде до забележително стеснување на негативното салдо. Од друга страна, значително зголемување на дефицитот има во размената со Велика Британија. Наспроти подобрената размена со ЕУ, во првото полугодие на 2010 година, дефицитот во размената со земјите во развој е проширен (заради зголемениот увоз на нафта и нафтени деривати), а суфицитот со земјите од Западен Балкан бележи умерено намалување.

Збирниот дефицит во размената со Грција во првите шест месеци на 2010 година достигна 44,2 милиона евра, што е проширување за 12,2 милиона евра на годишна основа. Извозот на стоки се намали за 11,2 милиони евра на годишна основа, додека увозот на стоки беше речиси на нивото од претходната година. Според последните сезонски прилагодени податоци, во јуни кај извозот е забележан поголем пад на месечна основа (од 19,4%), додека увозот втор месец по ред бележи намалување.

Графикон 19

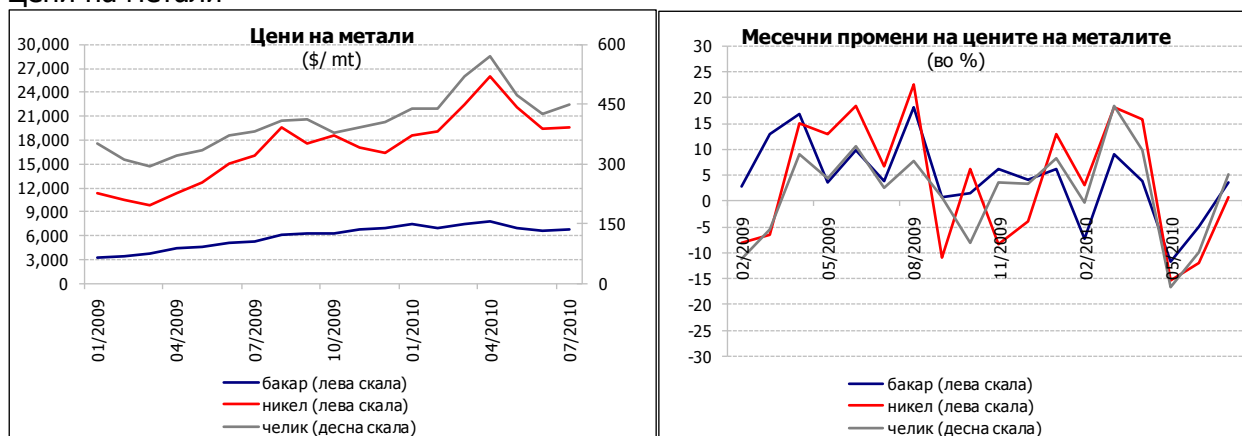
Трговска размена на стоки со Грција и нето-извоз кон Грција

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Во јули 2010 година, цените на металите забележаа раст на месечна основа, како резултат на намалувањето на резервите и заживувањето на побарувачката, и надвор од рамките на кинеската економија. Цените на бакарот, челикот и на никелот на светските берзи беа повисоки за 3,5%, 5,1% и 0,6% соодветно, на месечна основа.

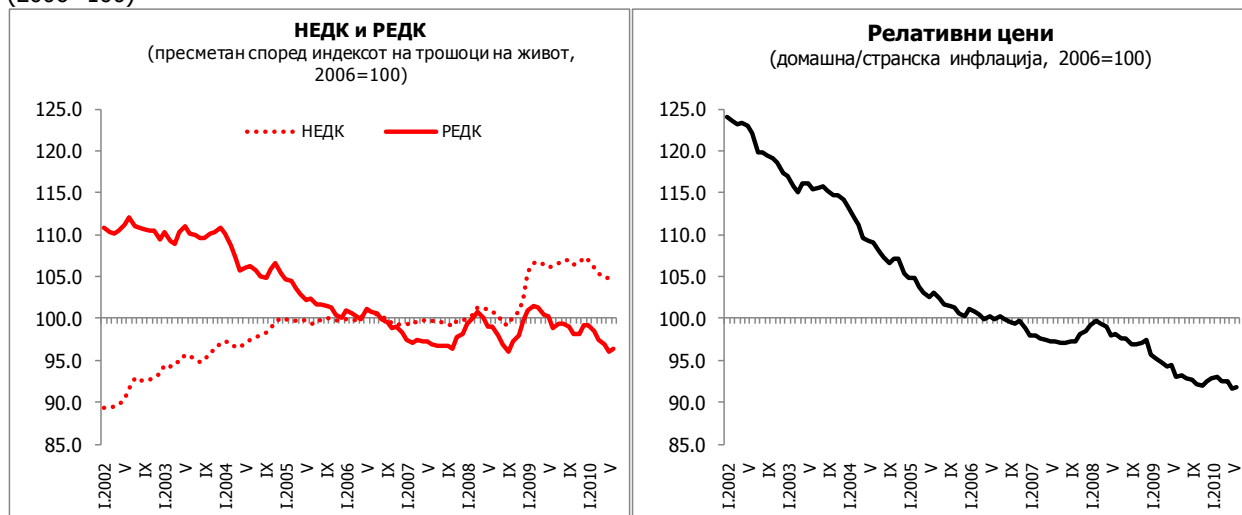
Графикон 20
Цени на метали

Извор: Блумберг.

Во јуни 2010 година, реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК) пресметан според индексот на трошоци на живот за првпат по четири месеци забележа блага месечна апрецијација од 0,4%. Апрецијацијата е одраз на порастот на релативните цени¹¹ (во услови на минимална месечна домашна инфлација и незначителна месечна странска ефективна дефлација) и на малата апрецијација на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК за 0,1%). Но и покрај тоа, на годишна и на збирна основа, РЕДК продолжува да депрецира, и тоа за 2,5% и 3,1%, соодветно, заради посилниот раст на странските од домашните цени и заради годишната и збирната депрецијација на НЕДК (од 1,3% и 0,8%, соодветно).

Графикон 21
НЕДК*, релативни цени* и РЕДК според трошоците на живот*
(2006=100)

* Првични податоци.

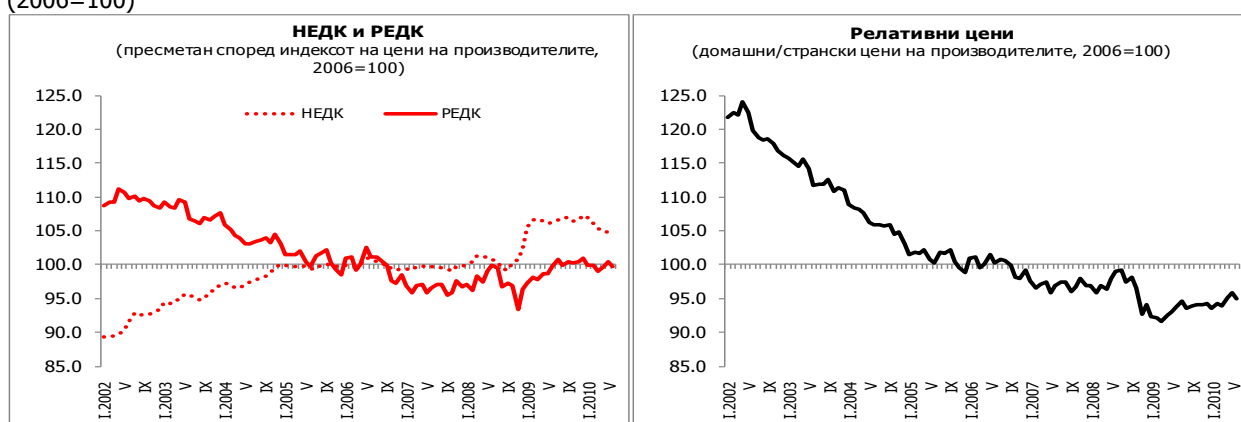
Извор: НБРМ, ИФС за август 2010 година и ДЗС на Република Македонија. За оние земји за кои нема расположливи податоци од ИФС, податоците се земено од интернет-страниците на соодветните централни банки или од ЕУРОСТАТ.

¹¹ Релативните цени се претставени како однос помеѓу индексот на странските цени и индексот на домашните цени. Доколку односот се намали, во тој случај имаме посилен раст на домашните од странските цени, или поголемо намалување на странските во однос на намалувањето на домашните цени, што влијае во насока на апрецијација на РЕДК. Доколку односот се зголеми, во тој случај имаме посилен раст на странските од домашните цени, или поголем пад на домашните од странски цени, што влијае во насока на депрецијација на РЕДК.

РЕДК дефлациониран со цените на производителите на индустриски производи во јуни забележа месечна депрецијација од 0,8%, којашто во услови на месечна апрецијација на НЕДК, го изразува односот помеѓу релативните цени. Имено, во јуни цените на домашните индустриски производители забележаа намалување, додека ефективните цени на странските производители на индустриски производи останаа непроменети на месечна основа. Според овој индекс, РЕДК во јуни беше на нивото од истиот месец од претходната година, додека на збирна основа, РЕДК апрецира за 1,5%, заради неповолниот ценовен однос, односно заради посилниот пораст на цените на домашните производители од растот на цени на странските производители на индустриски производи.

Графикон 22

НЕДК*, релативни цени* и РЕДК според цените на производителите на индустриски производи*
(2006=100)

* Првични податоци.

Извор: НБРМ, ИФС за август 2010 година и ДЗС на Република Македонија. За оние земји за кои нема расположливи податоци од ИФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки или од ЕУРОСТАТ.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

Во јули 2010 година, **примарните пари**¹² забележаа годишен раст од 11,3% (27,1% во јуни 2010 година)¹³ при истовремен раст на двете компоненти. Така, вкупните ликвидни средства на банките во јули на годишна основа се зголемија за 12,9% (41,3% во претходниот месец), додека годишниот раст на готовите пари во оптек¹⁴ изнесуваше 9,2% (наспроти 9,8% во јуни). На месечна основа, примарните пари се пониски за 1,1%, што во целост се должи на пониското ниво на вкупни ликвидни средства на банките (за 6,3%), при забележан пораст на готовите пари во оптек од 7% на месечна основа. Нето девизната актива на НБРМ, на месечна основа, се намали за 3.856 милиони денари, а нето домашната актива порасна за 3.311 милиони денари.

¹² Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари). Без девизната задолжителна резерва, примарните пари во јули 2010 година на годишна основа се повисоки за 10,8%.

¹³ Еден дел од забавувањето на растот на примарните пари во јули може да се објасни со базниот ефект, односно со повисоката споредбена основа од јули 2009 година, кога почна да се применуваат повисоките стапки на издвојување на задолжителна резерва на обврските на банките во странска валута од 11,5% и на обврските на банките во домашна валута со валутна клаузула од 20% (претходно, овие стапки изнесуваа 10%).

¹⁴ Ја вклучува и готовината во благајната на банките.

Табела 1
Преглед на НБРМ (скратена форма)
(во милиони денари)

	кумулативна промена	кумулативна промена	месечна промена	состојба
	I - XII.2009	I-VII. 2010	VII.2010 / VI. 2010	VII.2010
Примарни пари ^{/1}	5.062	967	-544	46.919
Нето девизна актива	2.293	3.241	-3.856	96.488
Нето домашна актива	2.769	-2.274	3.311	-49.569

/1 Се однесува на примарните пари со вклучена задолжителна резерва во девизи.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Анализирано од аспект на тековите на креирање и повлекување примарни пари, во јули депозитите на државата кај НБРМ имаа најголемо влијание во насока на повлекување на примарни пари (пораст од 1.696 милиони денари), согласно со остварените приливи на трезорската сметка. Повлекување примарни пари се изврши и преку девизните трансакции, додека благајничките записи на НБРМ и останатите ставки делуваа во насока на зголемување на примарните пари (за 667 милиони денари и 1.271 милион денари, соодветно).

Табела 2
Промени на примарните пари под влијание на автономните фактори и инструментите на монетарно регулирање
(во милиони денари)

	кумулативна промена	кумулативна промена	месечна промена
	I - XII.2009	I-VII. 2010	VII.2010 / VI. 2010
Примарни пари*	2.640	504	-531
Депозити на држава	6.858	-1.900	-1.696
Трезорска сметка	5.536	-1.944	-1.688
Други	1.322	44	-8
Девизни трансакции	-9.689	6.642	-773
Банки	-9.445	3.467	221
Други	-243	3.175	-994
Благајнички записи	1.585	-6.935	667
Задолжителен депозит	1.358	169	0
Ломбард	0	0	0
Останати ставки	2.528	2.529	1.271

* Се однесува на примарните пари без задолжителната резерва во девизи.

Позитивна промена - зголемување на примарните пари; негативна промена - намалување на примарните пари.

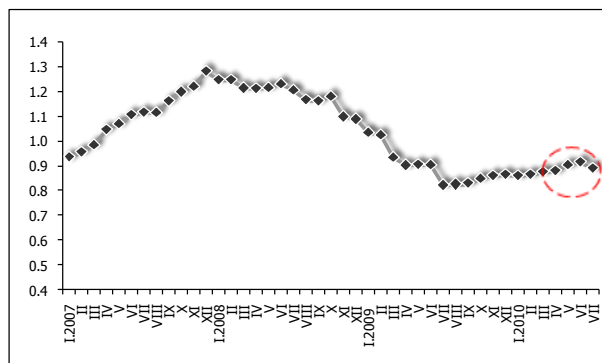
Извор: Народна банка на Република Македонија.

На збирна основа, во рамки на периодот јануари-јули 2010 година, девизните трансакции на НБРМ претставуваа главен тек на креирање примарни пари (остварен вкупен нето-откуп на девизи од 6.642 милиона денари), а придонес во иста насока имаше и промената кај останатите ставки (од 2.529 милиони денари). Благајничките записи на НБРМ и депозитите на државата во рамки на овој период претставуваа тек

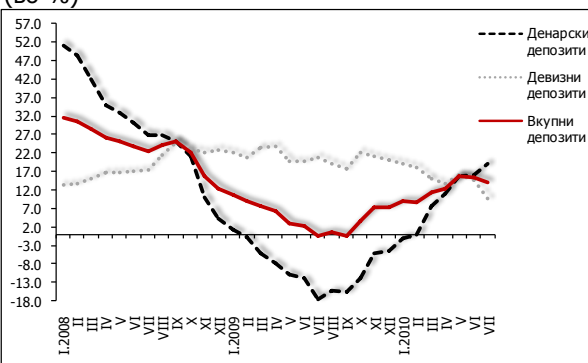
на повлекување примарни пари (во износ од 6.935 милиони денари и 1.900 милиони денари, соодветно)¹⁵.

Графикон 23

Сооднос денарски - девизни депозити

Годишни стапки на раст на вкупните депозити (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

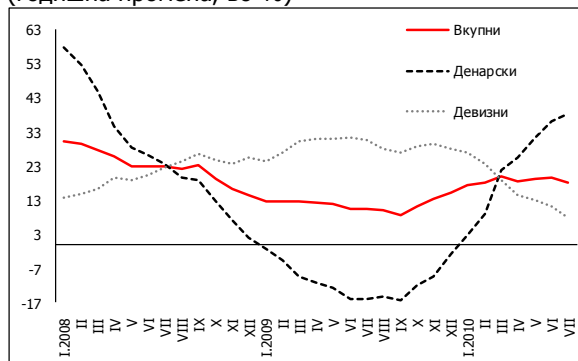
Во јули 2010 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (со вклучени депозитни пари)**¹⁶ забележа намалување на месечна основа од 4.064 милиони денари, или за 2%, наспроти растот од 733 милион денари, или за 0,4% во претходниот месец. Негативната месечна промена на вкупните депозити во јули го одразува влијанието на вонредните фактори, со еднократен ефект, имајќи предвид дека во овој месец беше остварена исплатата на дивидендата на една поголема компанија кон државата и странскиот инвеститор (во вкупен износ од околу 100 милиони евра). Следствено, депозитите на претпријатијата забележаа голем пад на месечна основа од 5.051 милион денари, или за 9,1%. Растот на депозитите на домаќинствата продолжи да забавува и во јули и тоа со зголемен интензитет. Така, наспроти растот од 1.368 милиони денари во јуни (1.184 милиони денари во мај), во јули обемот на новото штедење на домаќинствата во банкарскиот сектор се преполови (изнесуваше 665 милиони денари), со што месечната стапка на раст на вкупните депозити на домаќинствата се сведе на 0,5% (1% во јуни). Иако послабото штедење на домаќинствата во јули делумно може да се објасни со ефектот од сезоната на годишни одмори, што подразбира зголемени издатоци од домашните буџети врз таа основа и следствено, помал капацитет за штедење, сепак, ако се анализираат остварувањата во последните четири месеци може да се увиди тренд на забавување на растот на депозитите на домаќинствата, што е во согласност со неповолните тенденции на пазарот на трудот од почетокот на годината.

¹⁵ Имајќи ги предвид промените на депозитите на државата и девизните трансакции на државата на збирна основа државата влијаеше во насока на креирање примарни пари во износ од 1.275 милиони денари, а на месечна основа во насока на повлекување примарни пари од 2.690 милиони денари.

¹⁶ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите вклучуваат и пресметана камата.

Графикон 24

Депозити на домаќинствата
(годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во јули 2010 година, **годишната стапка на раст на вкупните депозити кај банките** изнесуваше 14%, со што јули претставува втор месец по ред во кој годишната стапка на раст на вкупните депозити забавува (во јуни годишниот раст изнесуваше 15,2%, наспроти 15,7% во мај). Денарските депозити на годишна основа беа повисоки за 19% (15,9,1% во јуни), додека стапката на раст на девизните депозити продолжи да забавува до 9,9% во јули (14,6% во претходниот месец). Од аспект на секторската структура, депозитите на домаќинствата во јули остварија годишна стапка на раст од 18% (19,6% во претходниот месец), при забележан пораст на денарските и на девизните депозити од 38,5% и 7,9%, соодветно. Депозитите на претпријатијата (приватни и јавни)¹⁷ се повисоки за 0,8%, на годишна основа, наспроти 4,1% колку што изнесуваше годишниот раст во јуни 2010 година.

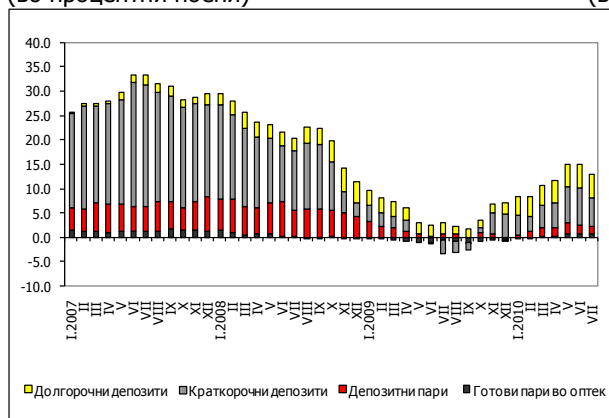
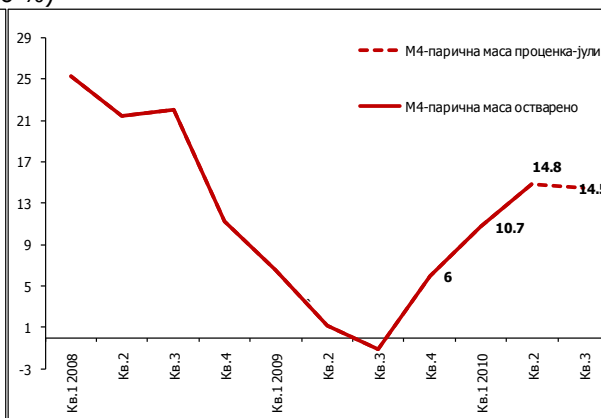
Во јули 2010 година, годишната стапка на раст на **најшироката парична маса M4¹⁸** изнесуваше 12,8%, наспроти 14,8% во јуни. До крајот на кварталот, се очекува дека најшироката парична маса ќе расте на месечна основа, со што годишната стапка на раст (согласно со јулската проекција) во септември 2010 година би изнесувала 14,5%. Во споредба со крајот на 2009 година, најшироката парична маса во јули 2010 година е повисока за 4,3%.

¹⁷ Депозитите на претпријатијата од приватниот сектор се повисоки за 3,3%, на годишна основа.

¹⁸ Анализата се однесува на паричната маса M4 со вклучена пресметана камата на депозитни обврски.

Графикон 25

Парична маса М4

Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

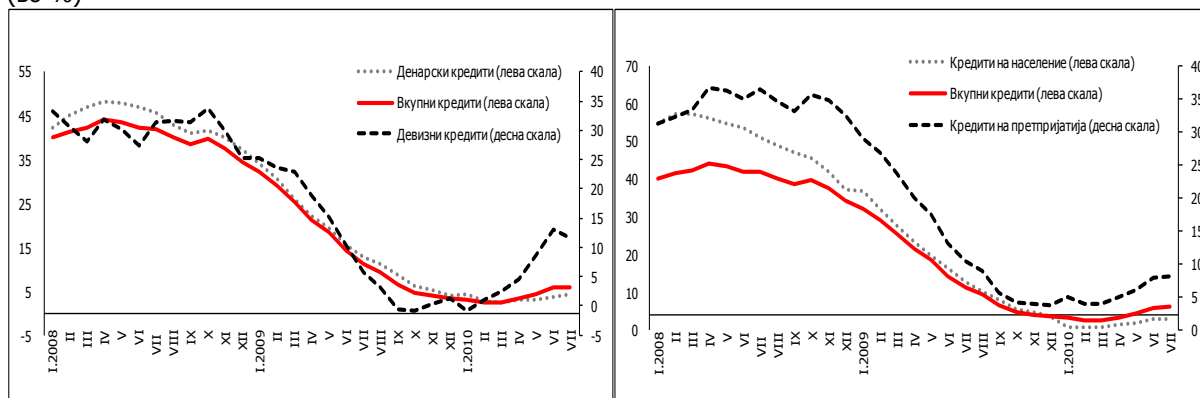
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Во јули 2010 година, **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** се зголемија за 964 милиони денари, или за 0,5% на месечна основа, наспроти 1.591 милиони денари (или 0,9%) колку што изнесуваше растот во претходниот месец (забавувањето на растот на кредитите соодветствува со негативните промени кај паричната маса во јули). Месечниот пораст на вкупните кредити во јули во целост беше предизвикан од повисокиот обем на пласирани денарски кредити (пораст од 1.461 милиони денари, или за 1% на месечна основа), додека девизните кредити забележаа намалување во однос на крајот на претходниот месец за 498 милион денари, или за 1,1%.

Од аспект на поодделните сектори, новото кредитирањето во јули во најголем дел (739 милиони денари, или 76,7% од растот на вкупните кредити) беше насочено кон корпоративниот сектор, чишто кредити остварија месечен раст од 0,7%. Во периодот јануари-јули 2010 година, на збирна основа, кај корпоративниот сектор беа пласирани околу 5.628 милиони денари. Во јули, кредитите на домаќинствата забележаа пораст од 245 милиони денари, или за 0,3%, што во споредба со остварувањата од претходните три месеци претставува позначително намалување на кредитната поддршка на банките кон секторот „домаќинства“ (во јуни банките кај секторот „домаќинства“ пласираа 832 милиона денари, наспроти 717 милиони денари и 517 милиони денари, во мај и април, соодветно). Анализирано по одделни типови кредити, главен двигател на растот на вкупните кредити на домаќинствата во јули претставуваа потрошувачките кредити (пораст од 325 милиони денари), по што следеа станбените кредити (со пласирани 117 милиони денари), додека негативните салда врз основа на тековни сметки забележаа намалување од 178 милиони денари, на месечна основа. Сомнителните и спорни побарувања во јули забележаа намалување на месечна основа од 159 милиони денари. Во периодот јануари-јули 2010 година, на збирна основа, кај домаќинствата беа пласирани околу 2.388 милиони денари.

Графикон 26

Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутната и секторската структура
(во %)

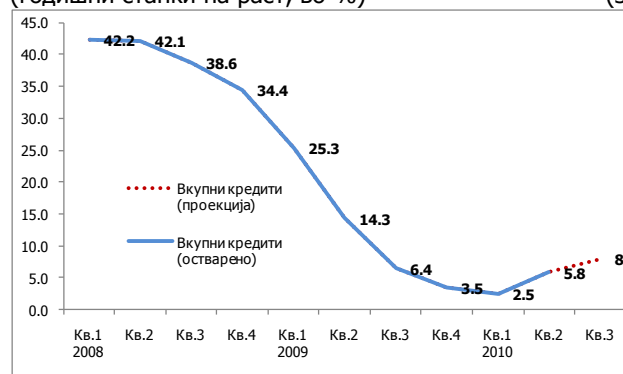
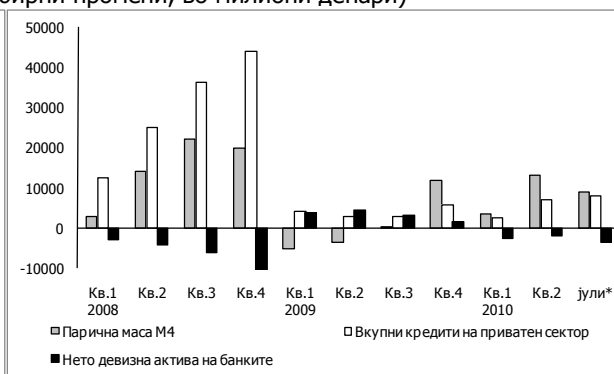

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во јули 2010 година, **годишната стапка на раст на вкупните кредити** изнесуваше 6%, наспроти 5,8% во јуни (4,2% во мај 2010 година). Од аспект на валутната структура, позначителен придонес од 57,3% кон годишниот раст на вкупните кредити во јули имаа денарските кредити, коишто на годишна основа беа повисоки за 4,4% (3,7% во претходниот месец). Годишната стапка на раст на девизните кредити во јули забави и изнесуваше 11,7% (13,1% во јуни). Анализирани по сектори, во јули кредитите на домаќинствата и на претпријатијата на годишна основа беа повисоки за 2,9% и 8,2%, соодветно, наспроти 2,8% и 7,9%, соодветно колку што изнесуваше годишниот раст во јуни.

До крајот на третиот квартал на 2010 година, согласно со претпоставената динамика на изворите на финансирање на кредитната активност (депозитна база, девизни средства на банките и надворешно задолжување) и динамиката на останатите алтернативни форми на распределба на финансиските средства (државни хартии од вредност и благајнички записи на НБРМ) согласно со јулската проекција, се очекува дека кредитната активност на банките ќе продолжи да расте, при што за крајот на септември 2010 година се оценува дека годишната стапка на раст ќе изнесува 8%. Сепак, имајќи ги предвид остварувањата од почетокот на третиот квартал и општата воздржаност на банките за олеснување на кредитните услови, оценуваме дека тековно постојат ризици за неостварување на проектираното ниво на кредитен раст за третиот квартал.

Графикон 27

Кредити на приватен сектор
(годишни стапки на раст, во %)Извори на финансирање
(збирни промени, во милиони денари)*

* Се однесува на збирните промени во однос на крајот на претходната година.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

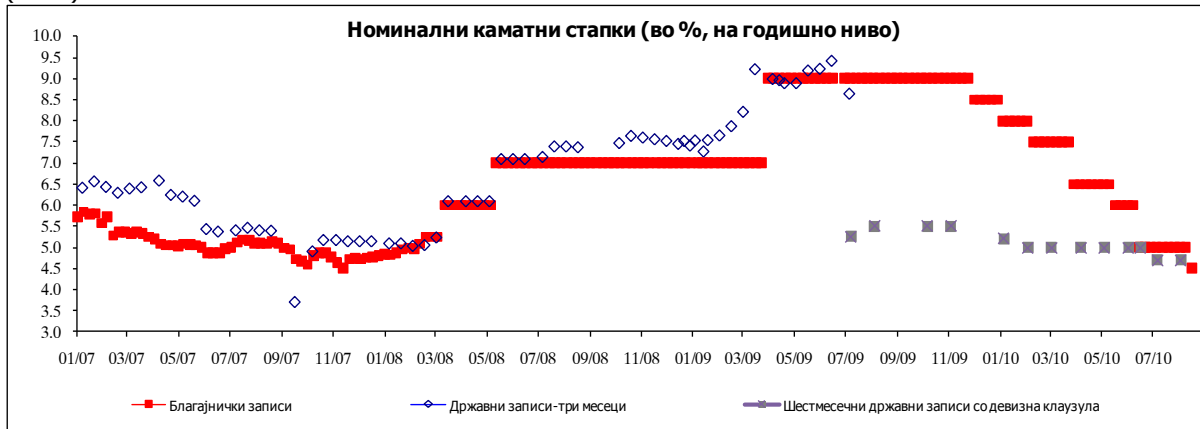
Во јули 2010 година, **нето девизната актива на банките** се намали за 3.581 милион денари, или за 1,3 пати, во однос на крајот на претходната година, што во најголем дел се должи на порастот на девизните обврски (од 2.983 милиони денари, или за 10,2%), при истовремено намалување на девизните средства за 598 милиони денари, или за 1,9%.

7. КАМАТНИ СТАПКИ

Во услови на побавно закрепнување на економската активност од претходно очекуваното, при главно поволни тенденции на девизниот пазар од почетокот на годината и оцени за натамошно задржување на задоволителното ниво на девизни резерви, **на 13.08.2010 година, НБРМ изврши уште едно намалување на основната каматна стапка** за дополнителни 0,5 процентни поени, со што таа се сведе на 4,5%. Сепак, интересот на банките за инвестирање во благајнички записи продолжи, имајќи предвид дека на првата аукција на благајнички записи со пониска каматна стапка (одржана на 18.08.2010 година) беа стерилизирани вкупно 185 милиони денари. На претходните две аукции одржани во август (на 04.08.2010 година и на 11.08.2010 година), кога сè уште се применуваше каматната стапка од 5%, на збирна основа беа повлечени вкупно 182 милиона денари.

Во периодот 01-17.08.2010 година, **пондерираната меѓубанкарска каматна стапка** изнесува 3,07% (3,18% во јули 2010 година). Во периодот 01-18.08.2010 година, котираната просечна меѓубанкарска каматна стапка - **СКИБОР** изнесува 3,22% (преку ноќ), 4,49% (една недела), 5,25% (еден месец) и 6,27% (три месеци), наспроти 3,31%, 4,56%, 5,30% и 6,32%, за соодветните рочности во јули. Во периодот 01-18.08.2010 година, пондерираната меѓубанкарска каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ - **МКДОНИА** изнесува 3,08%, наспроти 3,17% во јули 2010 година.

(BO %)

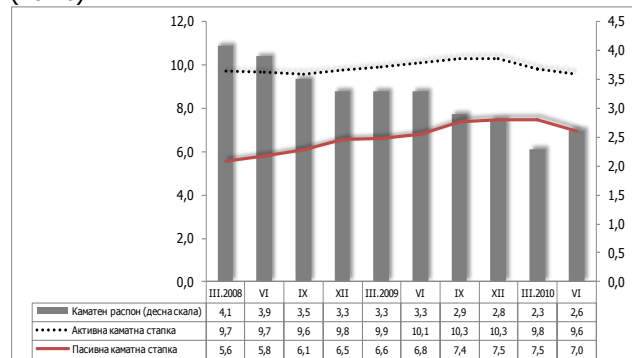
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во јуни 2010 година не беа забележани позначителни промени во каматната политика на банките. Така, во рамки на групата активни каматни стапки, каматните стапки кај речиси сите типови денарски кредити, на месечна основа, главно беа стабилни, при што **пондерираната каматна стапка на денарските кредити** се задржа на нивото од претходниот месец и во јуни 2010 година изнесуваше 9,6%. Позначително намалување од 0,3 процентни поени беше забележано кај каматната стапка на краткорочните кредити на населението без валутна клаузула. Од друга страна, просечната пондерирана каматна стапка на денарски депозити минимално се намали во однос на нивото од претходниот месец (од 0,1 процентен поен) и во јуни 2010 година изнесуваше 7%. Во јуни, **пондерираните каматни стапки на девизните кредити и депозити** на месечна основа останаа непроменети и изнесуваа 7,3% и 3,1%, соодветно. Во јуни, **каматната стапка на новоодобрените денарски кредити**¹⁹ забележа пораст (од 0,2 процентни поена на месечна основа) и изнесуваше 9,7%, при забележан пораст единствено кај каматната стапка на краткорочните кредити на претпријатијата без валутна клаузула (за 0,2 процентни поени). Кај останатите типови кредити, промените кај каматните стапки беа главно во насока на намалување на месечна основа. **Каматната стапка на новопримените денарски депозити** во јуни изнесуваше 4,3% (4,4% во претходниот месец). Во јуни, **каматните стапки на новоодобрените девизни кредити и новопримените девизни депозити** изнесуваат 7,8% и 1,1%, соодветно (наспроти 7,7% и 1,1%, соодветно во претходниот месец).

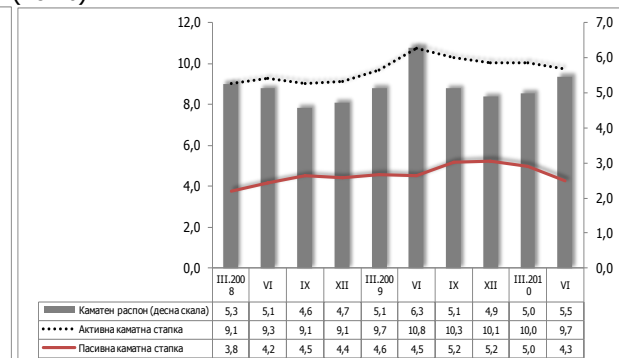
¹⁹ Промените на каматните стапки на новоодобрените кредити и новопримените депозити се понагласени, бидејќи на нив влијае типот на кредити или депозити коишто во текот на соодветниот месец доминирале, а тие може значително да се разликуваат од претходната структура на кредити и депозити.

Графикон 29

Каматна стапка на вкупните денарски кредити и депозити и каматен распон (во %)

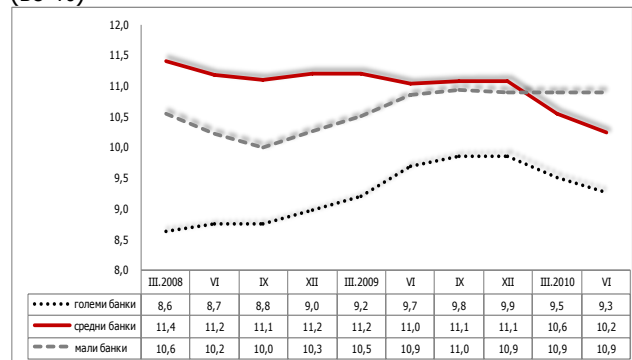
Каматна стапка на новите денарски кредити и депозити и каматен распон (во %)

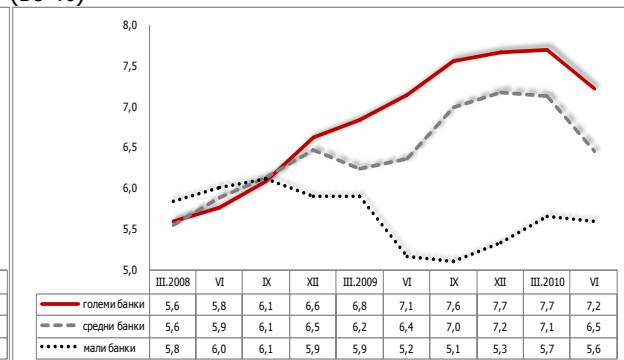
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 30

Каматна стапка на денарските кредити по групи банки (во %)

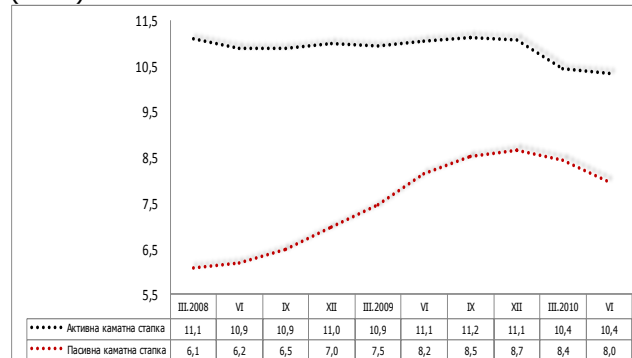
Каматна стапка на денарските депозити по групи банки (во %)

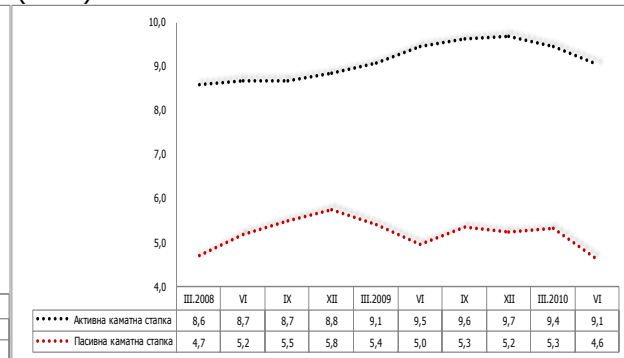
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 31

Каматна стапка на денарските кредити и депозитите на населението (во %)

Каматна стапка на денарските кредити и депозитите на претпријатијата (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1

Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %			придонес во процентни поени		
	<u>VI.2010</u>	<u>VI.2010</u>	<u>I-VI.2010</u>	<u>VI.2010</u>	<u>VI.2010</u>	<u>I-VI.2010</u>
	VI.2010	VI.2009	I-VI.2009	VI.2010	VI.2009	I-VI.2009
Вкупно	-0.4	1.5	0.9	-0.4	1.5	0.9
Исхрана	-1.3	0.2	-1.4	-0.5	0.1	-0.6
Производи од жито	1.2	-1.0	-3.2	0.1	-0.1	-0.2
Свеж и преработен зеленчук	-11.1	1.4	-1.6	-0.6	0.1	-0.1
Свежо и преработено овошје	1.5	-0.6	-4.1	0.0	0.0	-0.1
Свежо и преработено месо	-0.1	0.7	1.3	0.0	0.1	0.1
Свежа и преработена риба	0.2	-1.4	-2.7	0.0	0.0	0.0
Свежо и преработено млеко	-0.3	2.4	-0.6	0.0	0.1	0.0
Свежи јајца	-0.6	-6.4	-10.6	0.0	-0.1	-0.1
Маснотии	3.3	-5.2	-8.8	0.1	-0.1	-0.1
Тутун и пијалаци	0.0	-0.2	0.5	0.0	0.0	0.0
Облека и обувки	-0.6	1.0	0.4	0.0	0.1	0.0
Домување	0.1	4.7	4.7	0.0	0.8	0.8
Стан (станарина, вода, услуги)	0.3	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Огрев и осветление	0.0	8.1	8.4	0.0	0.8	0.8
Греење и услуги	0.0	5.0	5.7	0.0	0.2	0.2
Електрична енергија и осветлување	0.0	9.8	9.8	0.0	0.6	0.6
Хигиена и здравје	0.6	-0.1	0.4	0.1	0.0	0.0
Култура и разонода	1.3	2.1	0.6	0.1	0.1	0.0
Сообраќајни средства и услуги	-0.2	3.6	4.4	0.0	0.5	0.6
Течни горива и масла	0.7	14.7	23.2	0.0	0.5	0.7
Сообраќајни и птт услуги	0.0	0.0	-1.6	0.0	0.0	-0.1
Ресторани и хотели	0.1	0.6	-0.1	0.0	0.0	0.0
Останати услуги неспомнати на друго место	0.1	-7.1	-5.0	0.0	0.0	0.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 2

Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010		последни месеци			
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр 10	мај 10	јун 10	јул 10
Инфлација (CPI)	2.3	8.3	-0.8	0.9	-0.6	-1.4	-2.1	0.5	1.2	1.4	0.2	1.8	1.5
Инфлација (CPI) - просек на кумулативна основа	2.3	8.3	-0.8	0.9	0.1	-0.4	-0.8	0.5	0.8	0.7	0.6	0.8	0.9
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	0.3	1.5	0.3	0.1	-0.6	-0.2	0.2	0.1	0.0	0.3	0.4
Регулирани цени	3.3	9.3	-1.9	-1.6	-1.8	-3.3	-0.7	12.9	10.9	12.8	12.8	10.3	9.8
Цени на производители на индустриски п-ди	2.6	10.3	-6.5	-6.2	-8.8	-10.1	-0.4	7.5	8.7	10.5	10.9	7.6	7.5
Продуктивност	2.5	1.7	-3.8	-3.4	-5.7	-4.8	-1.2	-0.4	-	-	-	-	-
Номинална нето-плата*	7.9	10.4	9.8	12.7	13.4	8.9	4.5	3.3	-	1.4	3.4	-	-
Реална нето-плата*	5.5	1.9	10.8	11.8	14.1	10.4	6.8	2.8	-	0.0	3.2	-	-

*За 2009 година податокот е коригиран од структурната промена поради примената на концептот за бруто-плати, кој ги вклучува надоместоците за храна и превоз во платите.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3

Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010		Најнови податоци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Апр-10	Мај-10	Јуни-10
Бруто домашен производ	5.9	4.8	-0.5	-0.6	-1.2	-1.4	1.2	-0.9	-	-	-	-
Индустриско производство	3.7	5.5	-7.7	-10.8	-13.2	-13.1	7.5	-9.4	-1.6	-9.6	-0.4	5.4
Градежништво	7.6	25.6	13.7	0.0	14.7	12.6	20.3	7.6	-	30.1	-16.7	-
Трговија	23.1	11.8	-7.4	-8.7	-11.0	-8.8	-1.3	3.9	-	6.2	10.0	-
Телекомуникации	15.6	8.9	6.6	7.4	5.7	8.3	4.9	17.3	-	19.6	20.0	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010		Јуни-10	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	промена, %	придонос, п.п.
Вадење руди и камен	9.8	9.9	-12.3	-12.6	-19.2	-11.3	-6.5	-5.8	0.2	19.9	0.7
Производство на прехранбени производи и пијалаци	7.7	7.6	-2.1	-2.5	-0.1	-1.8	-3.9	2.3	-1.0	-2.5	-0.4
Производство на тутунски производи	-0.8	1.9	-3.2	-2.0	2.6	-5.5	-9.4	15.4	-14.0	4.9	0.4
Производство на предмети за облека	-14.5	-20.4	-11.7	-23.7	-16.9	-1.6	-3.5	-6.4	12.3	-5.7	-0.4
Печатење	-12.2	59.4	34.6	2.6 пати	54.4	-2.7	-15.2	-49.5	-43.7	-16.5	-0.8
Производство на деривати на нафта	-2.4	1.6	-8.9	9.2	-27.2	-36.3	25.9	-49.1	10.1	3.1	0.2
Производство на други неметални минерали	3.8	-3.2	-12.1	-17.0	-4.3	-11.8	-19.3	-27.7	-23.6	-16.3	-1.4
Производство на основни метали	34.3	-6.6	-42.1	-61.6	-52.3	-42.2	13.4	48.1	15.5	16.2	1.5
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	45.6	51.4	38.5	35.0	-13.0	-2.8	2.9 пати	-55.6	20.2	72.7	2.9
Производство на електрични машини и апарати	-24.4	25.8	-29.0	1.0	-13.4	-51.6	-53.1	-55.5	-62.6	-55.3	-1.6
Производство на други сообраќајни средства	33.4	-18.4	-46.4	-60.5	-71.5	-21.0	24.2	7.1	-11.9	29.5	0.1
Рециклажа*	-35.6	117.1	-11.6	-74.2	-10.6	7.6	97.9	3.3 пати	57.9	44.0	0.5
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-9.5	-3.1	8.8	-1.6	15.6	10.4	14.2	19.0	38.5	49.7	4.7

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Индикативни категории за личната потрошувачка и за инвестициите

(реални годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010		Најнови податоци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Апр-10	Мај-10	Јун-10
Промет во трговија на мало*	14.4	3.1	-2.9	-4.0	-3.6	-3.7	-0.6	0.9	-	3.6	8.6	-
Приходи од ДДВ*	18.5	1.3	-1.9	-8.5	-14.0	-3.8	20.3	-0.1	23.1	18.5	28.2	24.6
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	19.4	7.8	-5.3	-0.1	-9.5	-6.6	-4.5	2.4	16.1	10.7	19.4	18.7
Домашно производство на потрошни добра	-1.5	6.7	-2.8	4.5	0.2	-5.5	-8.3	-10.4	-8.1	-13.3	-8.5	-2.6
Увоз на средства за работа*	36.9	22.2	-6.4	24.2	-11.2	-9.7	-20.2	-35.5	-12.5	-22.4	-13.3	-0.1
Извршени градежни работи*	4.9	16.3	15.0	-0.8	15.3	14.2	22.9	7.1	-	28.3	-16.9	-
Домашно производство на капитални производи	19.7	-1.3	-24.5	-24.9	-40.1	-19.3	-6.8	-34.1	-24.9	-35.7	-37.3	0.7

*реалните стапки на раст се пресметени од НБРМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.
Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Табела 6

Биланс на плаќања^{1,3}
(во милиони евра)

Период	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2009	1	2	3	4	5	Кв.1	2010
I. Тековна сметка	-116.6	-95.3	-133.7	-68.2	-11.0	-20.9	24.8	20.9	56.7	-41.1	-70.2	-28.7	-345.6	-100.1	102.5	-140.0	-483.3	-41.8	-17.0	-13.4	-38.0	-4.1	-72.2	-114.2
A. Стоки	-143.0	-152.0	-151.6	-142.6	-79.9	-116.6	-120.6	-111.3	-69.0	-199.8	-160.0	-144.5	-446.6	-339.1	-301.0	-464.3	-1551.0	-87.2	-92.2	-117.1	-156.7	-112.1	-296.5	-565.4
- Извоз на стоки, ф.о.б	113.7	136.7	149.9	155.0	164.5	171.7	186.1	162.1	184.2	157.6	170.2	169.2	400.3	491.3	532.4	497.0	1920.9	133.8	158.5	180.1	182.7	206.8	482.4	872.0
- Увоз на стоки, ф.о.б/2	-256.7	-288.6	-301.5	-297.6	-244.3	-288.4	-306.7	-273.4	-253.2	-317.4	-330.2	-313.7	-846.8	-830.3	-833.4	-961.3	-3471.9	-221.0	-250.7	-307.2	-339.5	-318.9	-778.9	-1437.3
B. Услуги	-1.5	3.5	-3.0	0.8	-4.1	2.1	9.5	9.2	4.5	-0.4	-2.8	10.1	-1.0	-1.2	23.3	6.9	28.0	1.4	0.9	3.9	3.5	6.8	6.2	16.6
B. Доход	-14.2	-5.7	-7.5	-3.1	-11.5	-5.8	-6.0	-7.5	-4.2	-7.7	-6.4	-12.2	-27.4	-20.4	-17.6	-26.3	-91.7	-28.9	-8.1	-5.0	-5.8	-7.6	-42.0	-55.5
Г. Тековни трансфери	42.1	58.8	28.4	76.7	84.5	99.4	141.9	130.5	125.4	126.8	98.9	117.9	129.4	260.6	397.8	343.6	1131.4	72.8	82.5	104.9	121.0	108.9	260.2	490.1
1. Држава - официјални трансфери	1.5												10.3	12.9	8.3	22.4	53.9	0.2	2.3	1.7	8.7	1.1	4.2	14.1
2. Останати сектори - приватни трансфери	39.2	57.4	22.6	71.1	82.5	94.0	139.1	126.5	124.0	111.8	96.6	112.9	119.1	247.7	389.5	321.3	1077.6	72.6	80.2	103.2	112.3	107.7	255.9	476.0
II. Капитална и финансиска сметка	101.0	92.4	134.0	71.5	16.6	27.8	-33.1	-20.3	-58.1	44.3	69.7	20.3	327.4	115.9	-111.5	134.4	466.1	35.9	17.1	7.9	44.8	-6.3	60.9	99.3
A. Капитална сметка	0.1	0.4	0.3	-0.1	0.3	1.6	4.2	3.0	8.0	0.9	0.5	0.8	0.8	1.7	15.2	2.3	20.0	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	0.9	2.8
1. Капитални трансфери	0.1	0.4	0.3	-0.1	0.3	1.6	4.2	3.0	8.0	0.5	0.5	0.8	0.8	1.7	7.7	2.3	12.5	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	0.9	2.8
1.1. Држава - Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
1.2. Останати сектори - Приватни	0.1	0.4	0.3	-0.1	0.3	1.6	4.2	3.0	0.5	0.9	0.5	0.8	0.8	1.7	7.7	2.3	12.5	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	0.9	2.8
Стекнување/располагање со непроизводни нефинансиски средства	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.5	0.0	7.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
- Приливи	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
- Одливи	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
B. Финансиска сметка	100.9	92.0	133.6	71.6	16.4	26.2	-37.3	-23.3	-66.1	43.5	69.2	19.4	326.6	114.2	-126.7	132.1	446.2	35.8	16.8	7.4	43.6	-7.0	60.0	96.5
1. Директни инвестиции	27.4	26.8	2.3	32.7	19.0	8.6	-29.9	26.9	-2.9	32.2	29.7	-1.0	56.5	60.3	-5.8	60.9	171.9	36.9	-23.0	28.9	25.6	30.2	42.8	98.6
2. Портфолио инвестиции	-4.7	-3.7	-10.8	-8.6	-0.5	-3.3	161.3	-9.3	-3.3	-4.2	-4.6	-4.1	-19.1	-12.4	148.7	-12.8	104.3	-1.6	-3.0	3.6	-4.2	-3.3	-1.0	-8.5
3. Останати инвестиции	-9.5	32.2	13.7	-11.2	-36.3	61.6	21.5	72.4	-40.5	36.7	70.0	28.7	36.4	14.0	53.4	135.4	239.3	18.6	27.9	-39.3	43.0	-26.6	7.2	23.6
3.1. Средства	-3.3	-0.9	-12.9	-32.0	-37.6	63.1	-39.6	-7.8	-18.1	-12.8	37.1	-41.6	-17.0	-6.4	-65.5	-17.3	-106.3	53.3	20.1	-1.7	-41.9	-72.4	71.7	-42.5
3.1.1. Трговски кредити	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.1.2. Заеми	-2.4	-0.6	-0.2	-0.1	-0.3	-9.5	1.7	-3.2	-2.0	-1.2	-0.1	-0.6	-3.1	-9.9	-3.4	-1.9	-18.4	1.9	0.0	0.4	0.6	-0.6	2.3	2.3
3.1.3. Валуты и депозити	-0.6	-0.8	-12.7	-32.0	-37.2	72.6	-41.3	-4.5	-15.9	-11.9	37.1	-40.9	-14.1	3.4	-61.7	-15.7	-88.1	51.4	20.1	-2.1	-42.6	-71.7	69.5	-44.9
3.1.3.1. Монетарна власт	-4.0	-0.3	0.7	-0.4	0.4	1.0	1.5	0.3	-0.1	0.4	0.1	0.4	-3.6	1.0	1.7	0.9	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2
3.1.3.2. Држава	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.1.3.3. Банки	-6.7	-8.5	-32.7	-35.8	-37.2	71.7	-38.3	-1.9	-2.7	-3.4	42.7	-33.3	-48.0	-1.3	-42.9	6.1	-86.0	56.7	29.9	9.0	-32.5	-55.5	95.6	7.6
3.1.3.4. Останати сектори	10.1	8.0	19.4	4.2	-0.4	0.0	-4.5	-2.9	-13.2	-8.9	-5.7	-8.1	37.5	3.7	-20.5	-22.7	-2.1	-5.4	-9.8	-11.1	-10.1	-16.3	-26.3	-52.7
3.1.4. Останати средства	-0.3	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	0.3	0.1	-0.1	0.2	0.0	0.0	-0.3	0.2	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.1	-0.1	0.0	0.1
3.2. Обврски	-6.3	33.1	26.6	20.8	1.3	-1.6	61.2	80.2	-22.4	49.6	32.9	70.3	53.4	20.5	118.9	152.8	345.6	-34.8	7.8	-37.6	84.9	45.8	-44.6	66.2
3.2.1. Трговски кредити	2.1	21.1	29.2	12.8	-15.5	5.1	15.4	26.0	-27.2	40.5	22.1	63.8	52.3	2.4	-14.6	126.4	166.5	7.7	-11.4	-13.3	40.5	10.8	-17.0	34.7
3.2.2. Заеми	-8.9	5.4	3.9	4.3	3.2	-4.0	-2.7	3.5	-2.1	9.8	5.2	46.3	0.4	3.6	-1.3	61.3	63.9	-7.1	0.5	-24.2	53.0	30.2	-30.9	52.3
3.2.3. Валуты и депозити	-1.5	4.6	-8.6	2.3	12.3	-4.7	78.3	-8.2	-2.0	-2.7	0.8	-44.5	-5.5	9.8	68.1	-46.4	26.0	-36.2	-1.3	-2.5	-10.8	2.3	-40.1	-48.6
a. Монетарна власт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
b. Држава	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
v. Банки	-1.5	4.6	-8.6	2.3	12.3	-4.7	78.3	-8.2	-2.0	-2.7	0.8	-44.5	-5.5	9.8	68.1	-46.4	26.0	-36.2	-1.3	-2.5	-10.8	2.3	-40.1	-48.6
г. Останати сектори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.2.4. Останати обврски	2.0	2.0	2.2	1.4	1.3	2.0	1.0	56.9	8.9	2.0	4.9	4.7	6.2	4.7	66.8	11.5	89.2	0.9	20.0	2.5	1.8	2.5	23.4	27.7
4. Бруто официјални резерви /4	87.7	36.7	128.4	58.7	34.2	-40.6	-190.3	-113.3	-19.4	-21.3	-25.9	-4.2	252.8	52.2	-323.0	-51.4	-69.4	-18.1	14.9	14.2	-20.8	-7.4	11.0	-17.1
III. Нето грешки и пропусти	15.6	2.9	-0.2	-3.3	-5.6	-6.9	8.3	-0.6	1.4	-3.2	0.4	8.4	18.2	-15.8	9.1	5.6	17.1	5.9	-0.1	5.5	-6.8	10.4	11.3	14.9

1/ Претходни податоци.
2/ Увозот е прикажан на ф.о.б, паритет согласно У издание на примарниот за платен биланс од ММФ.
Пресметката на ц.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.ф. изнесува 3,86%
За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.
3/ Промени во методологијата: Податоците за платениот биланс за 2008 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставите директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања (D9-22)) расположливи заклучоци со 2007 година
4/ Без монетарно злато и курсни разлики

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 7

Надворешнотрговска размена
(во милиони евра)

	VI.2010			VI.2010			I-VI.2010		
	VI.2010		I-VI.2010	V.2010		%	VI.2009		I-VI.2009
	износ			износ		%	износ	%	
Вкупна размена	571.5	2,938.9	33.2	6.2	99.3	21.0	299.1	11.3	
Извоз	217.2	1,089.9	10.7	5.2	45.2	26.3	196.5	22.0	
Увоз	354.4	1,849.0	22.5	6.8	54.1	18.0	102.6	5.9	
Салдо	-137.2	-759.0	-11.8	9.4	-8.9	6.9	93.9	-11.0	

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 8

Увоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

УВОЗ НА СТОКИ	I-VI 2009	I-VI 2010	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	1746.4	1849.0	102.6	5.9	5.9	100.0
Производи за храна	194.3	196.1	1.8	0.9	0.1	1.7
<i>од кои:</i>						
- месо и преработки од месо	45.7	43.5	-2.3	-4.9	-0.1	-2.2
- жита и преработки од жита	33.6	28.9	-4.8	-14.1	-0.3	-4.6
- овошје и зеленчук	26.0	25.9	-0.1	-0.4	0.0	-0.1
Тутун и пијалаци	16.7	20.1	3.4	20.6	0.2	3.3
Суровини освен гориво	59.7	78.5	18.8	31.5	1.1	18.3
<i>од кои:</i>						
- метална руда и метални отпадоци	30.5	50.0	19.5	64.0	1.1	19.0
Минерални горива, мазива и сл.	280.1	307.1	27.0	9.6	1.5	26.3
<i>од кои:</i>						
- гас - природен или индустриски	21.2	32.0	10.8	51.1	0.6	10.5
- нафта и производи од нафта	193.2	235.3	42.1	21.8	2.4	41.0
- електрична енергија	62.1	32.3	-29.8	-48.0	-1.7	-29.1
Животински и растителни масла	16.6	14.6	-2.0	-12.1	-0.1	-2.0
Хемиски производи	193.2	238.9	45.7	23.7	2.6	44.6
- неорганско-хемиски производи	5.5	49.4	44.0	802.8	2.5	42.9
- медицински и фармацевтски производи	46.3	47.8	1.5	3.2	0.1	1.5
- хемиски материји и производи	21.5	22.3	0.8	3.7	0.0	0.8
Производи класирани по материјали	406.4	469.3	63.0	15.5	3.6	61.4
<i>од кои:</i>						
- текстил предива и слично	138.9	141.1	2.3	1.6	0.1	2.2
- изработки од неметални минерали	36.0	42.1	6.1	16.8	0.3	5.9
- железо и челик	94.2	135.9	41.7	44.2	2.4	40.6
- обоени метали	17.2	37.3	20.1	116.6	1.1	19.6
- изработки од метали	38.1	33.7	-4.4	-11.4	-0.2	-4.2
Машини и транспортни уреди	438.6	386.6	-52.1	-11.9	-3.0	-50.7
<i>од кои:</i>						
- погонски машини и уреди	37.0	5.8	-31.2	-84.2	-1.8	-30.4
- индустриски машини за општа употреба	66.9	44.2	-22.8	-34.0	-1.3	-22.2
- друмски возила	108.1	147.7	39.6	36.6	2.3	38.6
- останати транспортни средства	34.6	5.6	-29.0	-83.7	-1.7	-28.3
Разни готови производи	137.2	134.7	-2.5	-1.8	-0.1	-2.4
<i>од кои:</i>					0.0	0.0
- мебел	13.2	14.0	0.7	5.7	0.0	0.7
- облека	27.7	23.7	-4.0	-14.4	-0.2	-3.9
- обувки	13.3	12.2	-1.2	-8.8	-0.1	-1.1

Извор: ДЗС.

Табела 9

Извоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

ИЗВОЗ НА СТОКИ	I-VI 2009	I-VI 2010	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	893.4	1089.9	196.5	22.0	22.0	100.0
Производи за храна	95.7	107.4	12	12.2	1.3	5.9
<i>од кои:</i>						
- месо и преработки од месо	14.5	16.3	2	12.8	0.2	0.9
- жита и преработки од жита	14.0	16.2	2	15.8	0.2	1.1
- овошје и зеленчук	49.3	55.2	6	12.1	0.7	3.0
Тутун и пијалаци	69.5	72.3	3	4.0	0.3	1.4
Суровини освен гориво	48.1	96.4	48	100.5	5.4	24.6
<i>од кои:</i>						
- метална руда и метални отпадоци	35.0	78.3	43	123.5	4.8	22.0
Минерални горива, мазива и сл.	58.6	81.5	23	39.1	2.6	11.7
<i>од кои:</i>						
- нафта и производи од нафта	56.4	71.3	14.9	26.5	1.7	7.6
- електрична енергија	0.8	8.4	8	948.8	0.8	3.8
Животински и растителни масла	3.4	3.3	0	-3.0	0.0	-0.1
Хемиски производи	54.5	102.4	48	88.0	5.4	24.4
- медицински и фармацевтски производи	21.1	24.8	4	17.5	0.4	1.9
- хемиски материи и производи	2.1	50.7	49	25 пати	5.4	24.7
Производи класирани по материјали	247.5	330.6	83	33.6	9.3	42.3
<i>од кои:</i>						
- железо и челик	167.9	261.4	93.5	55.7	10.5	47.6
- обоени метали	1.5	3.0	2	105.5	0.2	0.8
- изработки од метали	28.0	16.8	-11	-40.1	-1.3	-5.7
Машини и транспортни уреди	54.7	47.3	-7	-13.4	-0.8	-3.7
<i>од кои:</i>						
- друмски возила	7.8	10.3	3	33.1	0.3	1.3
Разни готови производи	261.3	248.0	-13	-5.1	-1.5	-6.7
<i>од кои:</i>						
- мебел	10.3	10.8	0.4	4.3	0.0	0.2
- облека	208.5	197.6	-10.9	-5.2	-1.2	-5.6
- обувки	26.8	24.6	-2.2	-8.2	-0.2	-1.1

Извор: ДЗС.

Табела 10

Салда на одделни категории во размената на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

САЛДА, СТОКИ	I-VI 2009 I-VI 2010		годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	-853.0	-759.0	94.0	-11.0	-11.0	100
Производи за храна	-98.6	-88.8	9.9	-10.0	-1.2	10.5
<i>од кои:</i>						
- месо и преработки од месо	-31.2	-27.1	4.1	-13.1	-0.5	4.4
- жита и преработки од жита	-19.6	-12.7	7.0	-35.5	-0.8	7.4
- овошје и зеленчук	23.2	29.3	6.0	26.0	-0.7	6.4
Тутун и пијалаци	52.8	52.2	-0.6	-1.2	0.1	-0.7
Сировини освен гориво	-11.7	17.9	29.5	-253.2	-3.5	31.4
<i>од кои:</i>						
- метална руда и метални отпадоци	4.5	28.3	23.7	524.3	-2.8	25.3
Минерални горива, мазива и сл.	-221.5	-225.7	-4.1	1.9	0.5	-4.4
<i>од кои:</i>						
- нафта и производи од нафта	-136.8	-164.0	-27.2	19.9	3.2	-28.9
- гас - природен или индустриски	-19.8	-31.2	-11.4	57.7	1.3	-12.2
- електрична енергија	-61.3	-23.9	37.4	-61.0	-4.4	39.8
Животински и растителни масла	-13.2	-11.3	1.9	-14.5	-0.2	2.0
Хемиски производи	-138.7	-136.5	2.2	-1.6	-0.3	2.3
- неорганско-хемиски производи	-1.8	-45.6	-43.8	2408.8	5.1	-46.6
- хемиски материи и производи	-19.4	28.4	47.8	-246.6	-5.6	50.8
Производи класирани по материјали	-158.9	-138.7	20.2	-12.7	-2.4	21.5
<i>од кои:</i>						
- изработки од неметални минерали	-8.1	-17.4	-9.3	113.8	1.1	-9.9
- железо и челик	73.6	125.5	51.9	70.4	-6.1	55.2
- обоени метали	-15.7	-34.3	-18.5	117.6	2.2	-19.7
- изработки од метали	-10.1	-16.9	-6.9	68.1	0.8	-7.3
Машини и транспортни уреди	-383.9	-339.2	44.7	-11.6	-5.2	47.6
<i>од кои:</i>						
- друмски возила	-100.4	-137.4	-37.0	36.9	4.3	-39.4
- останати транспортни средства	-32.8	-3.7	29.1	-88.8	-3.4	31.0
Разни готови производи	124.1	113.3	-10.8	-8.7	1.3	-11.5
<i>од кои:</i>						
- мебел	-2.9	-3.2	-0.3	10.5	0.0	-0.3
- облека	180.9	173.9	-6.9	-3.8	0.8	-7.4
- обувки	13.5	12.5	-1.0	-7.6	0.1	-1.1

Извор: ДЗС.

Табела 11

Монетарни движења, јули 2010 година

	31.05.2010	30.06.2010	31.07.2010	месечна промена (31.07.2010/30.06.2010)		годишна промена (31.07.2010/ 31.07.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Парична маса М4	219,446	220,359	216,146	-4,213	-1.9	12.8
Готови пари во оптик ¹	15,505	15,662	16,728	1,066	6.8	9.3
Денарски депозити ²	98,649	99,681	95,228	-4,453	-4.5	16.8
Девизни депозити	105,292	105,016	104,190	-826	-0.8	9.9
Вкупни депозити	203,941	204,697	199,418	-5,279	-2.6	13.1
Примарни пари	45,742	47,463	46,919	-544	-1.1	11.3

¹ Се однесува на готови пари во оптик, без готовина во благајна на банките.² Вклучува депозитни пари и депозитни пари на останати финансиски институции кај НБРМ

	31.05.2010	30.06.2010	31.07.2010	месечна промена (31.07.2010/30.06.2010)		годишна промена (31.07.2010/ 31.07.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Кредити на приватен сектор	183,668	185,259	186,222	964	0.5	6.0
Во денари	141,366	141,971	143,432	1,461	1.0	4.4
Во странска валута	42,302	43,287	42,790	-498	-1.1	11.7
Нето девизна актива на банките	1,877	-360	-2,064	-1,704	473.4	-208.2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 12Монетарни агрегати
(во %)

во %	период во однос на претходен период												годишна промена											
	2008				2009				2010				2008				2009				2010			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јули	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јули		
М0	-8.8	13.5	-0.02	4.4	-10.2	1.7	11.8	10	-4.3	7.9	-1.1	16.6	22.2	19.6	8.0	6.4	-4.7	6.6	12.4	19.8	27.1	11.3		
М1	-5.9	11.2	1.50	7.8	-13.5	1.8	0.6	9	-3.7	4.5	0.3	24.3	30.2	22.2	14.5	5.2	-3.6	-4.5	-3.5	7.4	10.3	9.1		
М4	1.6	6.3	4.3	-1.2	-2.6	0.8	2.0	5.9	1.7	4.6	-1.9	25.3	21.4	22.0	11.2	6.6	1.2	-1.1	6	10.7	14.8	12.8		
М4-денарски дел	-1.4	6.6	2.0	-3.2	-9.5	-0.7	-1.7	8.3	1.4	6.6	-2.9	33.5	24.7	20.0	3.9	-4.7	-11.3	-14.5	-4.4	7.04	15.0	15.6		

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.07.2010	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор*		197,149	-4,064	-2.0	24,269	14.0
Денарски депозити	Домаќинства	52,448	1,132	2.2	14,572	38.5
	Претпријатија	30,296	-4,558	-13.1	-2,738	-8.3
	Вкупно	92,959	-3,238	-3.4	14,859	19.0
Девизни депозити	Домаќинства	82,865	-467	-0.6	6,076	7.9
	Претпријатија	19,882	-493	-2.4	3,129	18.7
	Вкупно	104,190	-826	-0.8	9,410	9.9
Вкупни депозити на домаќинства		135,312	666	0.5	20,648	18.0
Вкупни депозити на претпријатија		50,178	-5,051	-9.1	391	0.8

*Вклучува депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.07.2010	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		186,222	964	0.5	10,511	6.0
Денарски кредити	Домаќинства	69,914	121	0.2	1,795	2.6
	Претпријатија	73,394	1,370	1.9	4,270	6.2
	Вкупно	143,432	1,461	1.0	6,026	4.4
Девизни кредити	Домаќинства	4,333	124	3.0	317	7.9
	Претпријатија	38,394	-631	-1.6	4,190	12.2
	Вкупно	42,790	-498	-1.1	4,485	11.7
Вкупни кредити на домаќинства		74,247	245	0.3	2,112	2.9
Вкупни кредити на претпријатија		111,788	739	0.7	8,459	8.2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15

Каматни стапки

(во %)

	јули 2010 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајничките записи (28 дена)	5.00	-0.5	-4.0
Меѓубанкарска каматна стапка на пазар на депозити (МКДОНИА)	3.17	-0.06	-3.3
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци*		/	/
	јуни 2010 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондерирани активни каматни стапки на банките	9.6	0.0	-0.5
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	7.0	-0.1	0.2

*Последната аукција на тримесечни државни записи е одржана на 07.07.2009 година

Извор: Народна банка на Република Македонија.